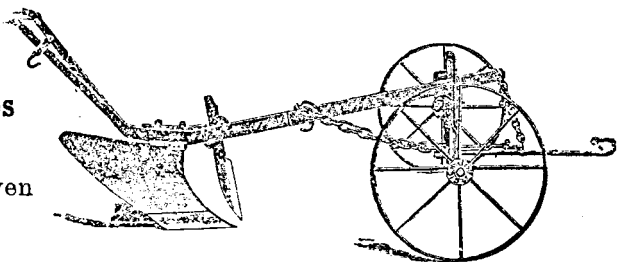

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyári raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott

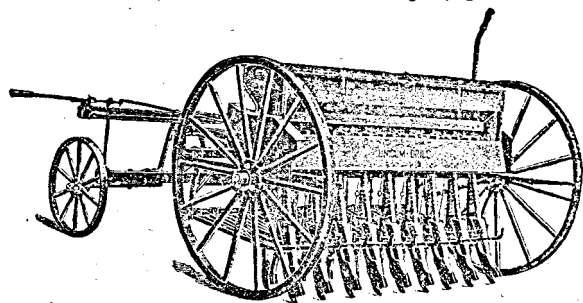
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

Sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

I. oszt. Szőlőültvények

Erd. Leányka, fehér Burgundi, Rulandi, Muscat Otthonel, Nagy kék Burgundi és Oporto fajokban, valamint

ÉLŐSÖVÉNYNEK VALÓ Gleditsia-magoncok

kifogástalan minőségben kaphatók az

ERDÉLYI ELSŐ SZŐLŐTELEPNÉL

MEDGYES-NAGYEKEMEZŐ

Tulajdonosa: **AMBROSI MIHÁLY** földbirtokos,
az erdélyi sz. gazdasági egyesület szőlőszeti bizottságának elnöke, stb.

1515.

A Gazdaközönséghez!

1514

Ajánljuk alant felsorolt kitűnő minőségű, csiraképes vetni való magvainkat:

Legelső rendű székely tengerit 100 klgrként	18 kor.
” ” Kolozsváron ólmozott lóhermagot 100 klgrként	180 ”
” ” Kolozsváron ólmozott lucernamagot 100 klgrként	130 ”
” ” honi tavasz-búzáat 100 kgként	20 ”
” ” bükkönymagot	25 ”
” ” zabot	14 ”
” ” sör-árpát	17-18 ”

Franco M.-Ludas állomás, zsák nélkül. Lóheremag és lucerna 25—50 és 100 kgmos zsákokban van ólmozva.

Megrendelések: **MIHÁLY MÓRIC** és **KURLENDERHEZ** intézendők **Marosludasra.**

Magyar Telepítő és Parcellázó Bank Részvénytársaság.

Sürgőnycim: Telepítőbk.

Alaptőke 5 millió korona.

Telefonszám: 180.

ALAPÍTÓ INTÉZETEK: Magyar jelzáloghitelbank, Cs. és kir. szab. triesti általános biztosító társaság, Magyar agrár és járadék r.-t., Magyar leszámítoló és pénzváltóbank, Magyar általános takarékpénztár.

IGAZGATÓSÁG: Hegedüs Sándor (elnök), Beck Náador (alelnök), gróf Keglevich Gábor (alelnök), Barta Arnold, Barta Ödön, dr. Beck Gyula, Bujanovich Gyula, dr. Éber Antal (vezető igazgató), Kende Zsigmond (Istvándi), Kronberger Lipót, dr. Nagy Ferenc, Poór Jakab, dr. Pollák Gyula, dr. Schober Béla, dr. Simooyi-Semadam Sándor.

FELÜGYELŐBIZOTTSÁG: gróf Korniss Károly (elnök), dr. Mezössy Béla, dr. Neumaun Miksa, dr. Horváth Lipót.

A bank működési köre:

(1497.)

- mezőgazdasági ingatlanok megvétele és azoknak telepítés és parcellázás útján való értékesítése;
- telepítések és parcellázások elvállalása bizományban;
- telepítések és parcellázások finanszírozása;
- a telepítési és parcellázási ügyek minden egyéb válfajánál való közreműködés.

A bank a parcellázási műveletek teljes intézését magára vállalja és azokat saját műszaki, gazdasági és telekkönyvi szervezete segítségével a tulajdonos közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

A parcellák vevői a vételár 50—75% -a erejéig egyetemleges kizárásával — olcsó förteljesítéses kölcsönöket nyernek, ami által az értékesítés jelentősen meg van könnyítve.

Ajánlatok a bank igazgatóságához (Budapest, V., Nádor-utca 9.) intézendők, amely minden kérdésben úgy előszóval, mint írásban készséggel nyújt beható és kimerítő útbaigazítást.

Részletes tájékoztatót kívánatra bárkinek küldünk.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító Temesváron.
Mag-, növény-, rózsa-, fák- stb.
nagytenyészet,
(Tenyészterület: 62 hold = 37 hektár.)

**Magvából és virághagymákból a legjobbbat,
A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfákat.
A legszebb fenyőféléket és cserjéket.**

Képletekkel bőven ellátott leíró katalógusok ingyen.
Postaszállítmányok magvakkal 5 kor. felül bérmentve.
Minden egyes szállítmányhoz „Mühle tanácsadója a kertművelésben“, a legjobb kertészeti kézikönyv ingyen mellékeltek. 1483

Hirdetések

felvétetnek

az

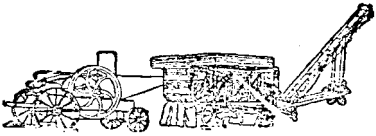
Erdélyi Gazda

kiadóhivatalában Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.

1903. évi beszerzezi kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve.
1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve.
1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára, BUDAPEST, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért

**A jelenkor legegyszerűbb és
legtökéletesebb motorcséplő-
készlete.**

Gépezés nélkül könnyen kezelhetők.
Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében
használt gézgépek cserébe vétetnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kitűnősége felől tudakozódni lehet:

Baró Kemény József úrnál Maros-Németi (Erdély).
Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán úrnál Nagy-Enyed.
Gróf Mikos Kelemen úrnál Magyar-Csesztve.

1454

Legbiztosabb olesó üzem!

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Ajánlja teljes jótállás mellett benzinmotorait malom- és iparüzemre, valamint

**Villamos Benzinlokomobil-
Cséplőkészlelt Kettős Tisztító-
szerkezettel.**

!!!Egyedül létező ujdság!!!

Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.

Külön mezőgazdasági géposztály:

**gőzgépek, malmok, járgá-
nyok, cséplők, vetőgépek stb.**

Ifj. NAGEL OTTÓ könyvkiadóhivatalában Budapest,
VIII. ker., Múzeum-körút 2. szám (a Nemzeti Színház bérházában) megje-
lentek és kaphatók:

Ahn Ferencz dr. Gyakorlati tanfolyam a német nyelv gyors és könnyű megtanulására. Az eredeti után írta Nagy Lajos. 14-ik kiadás, magyar betűkkel 1 kor. 60 fillér.

Angyal Ignác. A kerékpár kezelése, IV. bővített kiadás, képpkkel 60 fillér.

Gyalai Béla dr. Nőnevelés. Utmutatás a nőnevelésben. 1 kor. 60 fillér.

Halász Sarolta. Gyermekkerti csokor. Dalok, szavalmányok, párbeszédék és társasjátékok gyermekkertek és óvodák számára. 2. javított kiadás, kötve 1 kor. 50 fillér.

Hegyesi József. Házi czukrászat. V. bővített kiadás. Diszkötésben 3 kor. — Előttek. IV. javított kiadás. Diszkötésben 3 kor.

Hrbly Emil. Tyúktenyésztés 3 kor. — Lúd- és kacsatenyésztés 2. kor. — Pulykatenyésztés 2 kor. — A baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók 1 kor.

Knorr Alajos. Öngyűvé, vagyis gyakorlati utmutatás jogügyletek elintézésére, okiratok s beadványok szerkesztésére a legújabb törvények alapján, 450 iromány-példával. VI. teljesen átdolgozott kiadás. Fűzve 10 kor. Vásonba kötve 12 kor. — Magyar általános levelező és házi titkár. Gyakorlati utmutatás a közéletben előforduló mindennemű családi és más levelek, kereskedelmi és üzleti fogalmazványok és folyamodványok helyes szerkesztésére. Számos példával felvilágosítva. Fűzve 6 kor., aranyozott vásonkötésben 7 kor. 20 fillér.

Kováry János. Vadásznaptár 1905. évre. Disztes vásonkötésben 1 kor. 60 fillér.

Lakatos Károly. Az erdei szalonna és vadászata. Fűzve 4 kor., diszkötésben 6 kor. — A vadászmesterség könyve. Félbörkötésben 16 kor.

Ploetz K. dr. Elemi francia nyelvtan. Szerző „Elementarbuch“ című művének 33-ik kiadása után átdolgozta Nagy Lajos. 2. javított kiadás 1 kor 60 fill. — Syllabaire français. A francia nyelvtanítás első foka. 3 kiadás. Átdolgozta Isoz Emil. Kötve 1 kor. 20 fill. — Conjugaison français. Második tokozat a francia nyelvtanításra, olvasókönyvvel és szótárral. Fordította Kubinyi F. A. Kötve 1 korona 60 fillér.

Várad Antal dr. Az esztetika rövid kivonata 1 kor.

Vikár Béla. Virágmesék. A képeket rajzolta Kreidolf Ernő. Gyönyörű színes művész illusztrációkkal, a legszebb magyar képeskönyv 6 kor.

1450

**Özv. gr. Pejachevich Arthurné
mező-örményesi uradalomban eladó**

500 klgmmon felüli mennyiségben
prima magos csiraképesseggű rozsdának s megdülésnek
ellenálló **tavaszi vetőmagbuza,**
duppauai vető zab és kertben neme-
sitett, igen korán érő **vetőmag szé-
kely tengeri.**

Értekezhetni **Nagy Gyula** intézőnél

Mező-Ör, u. p. Kolozs.

1491

Söpjng Endre szőlőjvány-telepe Székelyhidon.

Eladásra kerül:

2 éves zöld ojtvány,

a mely idősebb ültetések hiányát pótlására is kitűnő sikerrel használható.

Riparia Portalison, Erdei, Bakar, Bihari, Alanttermő Szlankamenka, Juhfark, Gohér, Olasz Rizling, Mézes, Ezerjő, Sárfehér, Chasselas blanc és rouge, több elsőrendű fajban, Kadarka, Nagyburgundi, Oporto.

Rupestris Monticolán, Fehér Bakar, Ezerjő, Olasz Rizling, Szlankamenka, Chasselas, Oporto.

Fásajtvány:

Riparia Portalison, Casselas 6, Muskotály 9 fajban, Szemendriai, Calabriai, Argentini, Overnyi hamvas, Medoc noir, Génuai, Damascusi, Kossuth Lajos, De la Palestina, Ezeréves, Malakoff Usum, Delaware, Madelaine Angevine és Royale, Kecskescsü piros, fehér és kék színben.

Rupestris Monticolán, Olasz Rizling.**Amerikaiakból:****Riparia Portalis,** sima (I. oszt. 300,000 drb.) és gyökeres.**Rupestris Monticola,** **Vitis Solonis** sima és gyökeres.

Sima vesszőmet vastagság és hosszúságmérő pontos használatával, napszámában kellő ellenőrzés mellett vágatom, úgy, hogy annak minden szála beoajtható.

Európaiak:

Bakar, Erdei, Olasz és Rajnai Rizling, Ezerjő, Sárfehér (Alföldi), Szerémi zöld, Furmint, Mézes, Tramini, Zöld Szilváni, Oporto, Nagyburgundi, Carbenet franc és Sauvignon sima és gyökeres. E fajtákból szálanként kiválogatott ojtóvesszőt is szállítok.

Több elsőrendű fajta Chasselas, Damascusi, Passatutti, Muscat Lunel, Muscat Ottonel és 20 fajta különleges csemegéből gyökeres fajtisztán.

Delaware.

Ezen, utóbbi időben igen keresett fajtából (a melyet éppen ezért a hozzá hasonló Othelloval, sőt akárhány esetben közönséges európai vesszővel keverve kap a rendelő) úgy sima, mint gyökeres vesszővel abszolút fajtisztán szolgálhatok. Bormintát külön e célra szolgáló fadobozban 1/2, vagy 1 literes üveggel 1 illetve 2 kor. ellenében szállítok.

Saját termésű 1904. évi piros és 1901., 1903. 1904. évi **érmelléki fehér borral** 50 litertől felfelé szolgálhatok, 1/2 liter minta 1 kor.

Összes cikkkeimnek a telepen leendő átvásztásába készséggel beleegyezem.

Árjegyzékemet, mely az idősebb ültetések hiányait pótlásának biztos sikerrel járó egyszerű módját s a **Delaware** részletes ismertetését tartalmazza, ingyen és bérmentve küldöm meg. 1510

Sárga János, Kolozsvárt

ékszerész, mü-ötvs, egyházi szerek müintézete.

Ajánlja dűsan felszerelt raktárát
arany-, ezüst neműkben, drá-
gakő-ékszerekben, valamint An-
gol, Francia és Berndorfi különlegességekben.

Kitűnően berendezett mütermében készít ezüst-
neműket, ékszereket, valamint magyar dísz-
ékszer és egyházi felszereléseket. 1416

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Drágaság. É. E	129
Tehenszeteink egyedeinek megbírlásáról Szász Ferenc.	130
A szalma jelentősége a mezőgazdaságban. Sz.	131
Hazai szénák kémiai összetételére és tápláló értékére vonatkozó kísérletek eredményei- nek áttekintése.	132
Néhány szó a birkalegeltetés és teletetésről.	133
Rövidebb szakközlemények:	
Takarmányrépa termelési kísérlet. — Kwas- sitz, vagy Vodicka-féle árpa? — A rétrá- gyázás hatása áttekintve, ...	133
Kormányintézkedések.	134
Vágyes közlemények:	
Székelykeresztúri bika, tehén és üsző ki- állítás.	134
Piaci és vásári ártudósítások.	136
Hirdetések	

Drágaság.

Nem tartom szükségesnek, hogy egyetlen egy számadattal is bizonyítsam az élelmiszereknek az utolsó évben és különösen az utolsó hónapokban való óriási, exorbitans megdrágulását. Nagy és általános az áremelkedés: nem kerül el egy cikket sem, nem kimél meg egyetlen piacot sem, nem tesz kivételt azok között, akiknek élelmiszereket a piacon, pénzen kell venni. Nem az élet természetes és a korral növekvő megdrágulásáról van szó, hanem a kedvezőtlen viszonyok összehalmozódása után ránk szakadt kalamitásról, mely lenyomja a fogyasztókat és nem haszna — a termelőnek. Mert hiszen éppen *das ist des Pudels Kern*, az óriási drágaság oka, hogy a gazdák kifogytak az eladható terményekből, hogy ők már alig élvezhetik mint eladók az ármagasság előnyeit, hanem inkább Tantalus kínjait érezhetik, hogy nem fordíthatják regresszálsukra, hasznukra azt a drágaságot, mely így őket kárpótolhatná.

A fogyasztók, különösen a városi fogyasztók helyzete valóban nagyon nehéz lehet. De mi ötlünk nem veheti ember fia rossz néven, ha mi a drágaságnak nem a fogyasztók felé fordított oldalával, hanem a mezőgazdaságot illető részével foglalkozunk.

Az egyetlen élelmiszer cikk, amelynek árai nem szöktek föl toronymagasságig, a gabona. Szó sincs róla, hogy valami jó, vagy csak kielégítő termés is jutott volna osztályrészül a magyar mezőgazdaságnak, szó sincs róla, hogy talán a termés nagysága következtében mondhatott volna le a gazda a gabona áremelkedéséről. Dehogy. Magyarország múlt évi gabonatermése egyike a legrosszabbaknak az utóbbi évek alatt; az áremelkedés itt indokolt és hasznos lett volna a mezőgazdaságra nézve. De hát itt korántsem állt be a nagymértékű áremelkedés. A gabona árát tudvalevően a tőzsdei határidőüzlet szabja meg: az enyhíti az árhullámzásokat, az egyenliti az árkülönbségeket, az hoz állandóságot a gabonakereskedelemben, az a varázsvessző, melynek érintésére az árhullámok elülnek, az árkülönbözöket medrükbe térnek vissza. Hát a

határidős üzlet ügyesen megcselekedte azt, hogy a gabona árak isten ments, valahogy igen magasra ne emelkedjenek és ennek az üzletnemnek barátai bizonyára rá fognak mutatni ebből az alkalomból is annak árnyelláló, árugrásokat mérséklő hatására. De a gazdáknak ebben az árkiegyenlítő csudában azért csak szabad kételkedniök, mert ők érezték meg azt, mikor a 1891-i 10111 forintos búzaár után 7'98, 7'06, 6'85 frtos árak következtek. Gabonából tehát nem mutatkozik a túlságos drágaság; nem áizony.

De meg van az mindazoknál a terméyeknél, melyeket a szerencsétlen múlt évi időjárás miatt a gazda nemcsak, hogy el nem adhatott a szokott mennyiségben, hanem melyekből ő neki magának is vásárolnia kellett állatállománya részére meg a vetőmag biztosítása végett. A zab, tengeri és mindenféle takarmányféleleség ára rendkívül erősen felszökött akkor, mikor majdnem minden gazdának szüksége van abból és mikor a magyar gazdaság szükségletét külföldi importtal lehet csak kielégíteni. A jövő évi külkereskedelmi forgalmi statisztika ugyan cifra dolgokat fog bizonyítani: azt, hogy egy ezerszer is »par excellence agrikulturállam«-nak nevezett ország a saját mezőgazdaságának fentartása végett még az extensiv kultúra terményeiből is behozatalra szorult.

Legnagyobb drágaság a piacokon az állatoknál és az állati termékeknel van és itt annál érzékenyebben érinti a fogyasztót a drágaság, mert a hús, tej és zsír fogyasztása a városi lakosság részére életkérdés, melyen túl nem teheti magát, ha csak koplalással nem. De éppen az állatok eltartásánál és az állati termékek előállításánál van a gazda az idén a lehető legrosszabb helyzetben: a takarmánytermés elmaradása, a takarmányárak óriási emelkedése elkerülhetetlen szükségképpen az állatállománynak nagymértékű redukálását még a tulajdonképpen téli takarmányozás előtt — és ez főleg a kisgazdánál történt őszzel — meg az állatoknak leszállított, szükös takarmányra való fogását, amit még a nagyteenyésztők sem mellőzhettek. Ma, a csökkent állatállomány mellett, a drága pénzen be-

Jobb
és megbízhatóbb
magvak

nem léteznek, mint a minőket
31 év óta szállít

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari

magkereskedése

Budapesten

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-Lajos-utca 4. sz.

ÁRJEGYZÉKEK

ingyen és bérmentve küldetnek.

Megbízható tisztaságú és csiraképes
gazdasági-, konyhakerti- és virágmagvak

beszerezhetők a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeget készíttve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gypjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

szerezett takarmány fogytával a drágaság szinte elviselhetetlen a városi fogyasztóra, a gazdák zöme pedig képtelen kihasználni ezt a nem kívánatos okokból előállt nagyarányú árváltozást.

A mai húsdrágaság sok embert szoríthatna a vegetarizmusra, ha a zöltség és főzelékfélék árai nem rugtatnának szintén hallatlanul magas fokra. Bizonyos, hogy a múlt évi időjárást sanylik meg a kertgazdálkodók is meg a fogyasztók is; de éppen olyan bizonyos az, hogy éppen ennél a cikknél és éppen a mostani drágaság előtt kell rámutatni arra, hogy nálunk a kertgazdálkodásnak terjedelme sokkal csekélyebb; minősége sokkal hátramaradottabb, mint a milyen a városok fejlődése és az igények emelkedése következtében lehetséges, sőt szükséges lenne. Sokkal, nagyon sokkal lehetne zöltségeskertjeink területeit növelni és nagyon kifizethetnék magukat azok a befektetések, melyeket az okos, modern kertgazdálkodás megkíván.

A városi emberekre bizony nagy terheket ró a drágaság; de majd csak kiheverik azt: talán koplalás, talán drágasági pótlék, talán adósságcsinálás útján. De ez után az inséges esztendő után meg kell indulnia annak a munkának, mely egyrészt a veszteségeket pótolja, másrészt a mezőgazdasági termelést egészségesebb, jobb alapra fekteti, hogy a mostanihoz hasonló állapotok legalább a lehetőségig távol maradjanak ettől a gazdaországtól, melyben ma drágább a megélhetés, mint azokban az országokban, ahol az ipar építményei borítják el a termő föld felületének egy részét.

E. E.

Tehenészeteink egyedeinek meg-bírálásáról.

Van egy jó közmondás, így szól: „nézd meg az anyját, vedd el a lányát“. Ezt a közmondást, mint mindenféle irányú tenyésztésben, úgy a tejelő szarvasmarha tenyésztésnél is lehet, sőt kell is alkalmazni átvitt értelemben, „t. i. tartsd meg a borját“, (de természetesen az apaállatot is meg kell nézni!) mialatt minden állattenyésztő előtt ismeretes átörökítőképeség saját hasznunkra való kihasználását értem.

A szarvasmarha tehetősége, mint jól tudjuk, többféle irányban nyilvánul, u. m. tej, hús és erő termelési irányban, egyik fajtánál ez, másiknál amaz fejlettebb. Én az alábbiakban nem akarok fajtáról beszélni, csak annak egyedeiről tejtermelési szempontból.

Mielőtt rátérnék egy meglévő tehenészeti egyedeinek a továbbtenyésztés szempontjából való meg-bírálásánál követendő irányelvek tárgyalásába; szükségesnek tartom megemlíteni

azokat a jeleket, melyek, ha nem is csálhatatlanok, de mindenesetre szolgálatot tesznek beszerzendő tehén külemileg való meg-bírálásánál, nem lévén mindig módunkban a beszerzendő állat származását kimutatni.

Jól tejelő tehén rendszeren erőteljes, de azért finom csontozatú, elég dongás testű, korlátolt mélységgel, nyaka hosszú és többé-kevésbé ráncos. A fej finom száraz és az orr felé elkeskenyedő, szemei tiszták és nyugodt kifejezésűek. A szőrözet puha, fényes, sima, s még az üstökön se legyen durva. A bőr tapintata legyen finom és puha, a szarvak vékonyak. A tőgy akkor jó, ha fejlett, nagyon finom szőrrel fedett, rugalmas tapintatú, s kifejeve essen össze, mert ellenkező esetben húsos, ami nagy hiba. A tejerek, melyek tulajdonképpen a tőgyhöz vezető vérerek, jó fejűknél jól láthatók, csavarodottak, finom bőrrel fedve és a hasüregbe való torkolódásuknál jelentékeny, jól kitapintható mélyedés van. A tejtűk alakulásának és nagyságának újabbban nem tulajdonítanak oly nagy jelentőséget, mint a fentebb elsorolt többi jeleknek, de azért mindenesetre jó, ha terjedt, különösen a szélesség irányában.

Meg van már tehénállományunk, s feltevé, hogy pótlásával tenyésztés és nem folytonos új beszerzés által akarunk gondoskodni, lássuk miként kell megnéznünk, bírálgatnunk az egyes anyákat, hogy megtarthatjuk-e vagy sem borjaikat, s hogy ezt tehessük, célunk lévén a tejelőképeség fokozása, meg kell győződünk arról, hogy az egyes tehének milyen fejűek?

Az egyes egyedek tejelőképeségéről fölvilágosítást nyújt a pontosan vezetett próbafejési jegyzék, melyet a hét bizonyos napján tartott próbafejésekről vezetünk. A napi fejésekből következtetést vonhatunk egy heti fejési eredményre, illetőleg az egyes tehének egy évi tejhozamára. A próbafejési jegyzékben megjelölhetjük a száraz valamint a szoptatási napok számát is.

A tehének tejhozamának mennyiségileg való elbírálását nem is mulasztják el egy rendes tehenészeti szemlén, de avval már kevés helyen törődnek, hogy milyen az a tej, mennyi a zsirtartalma, illetőleg mennyi vajat lehet belőle nyerni, az pedig nagyon is fontos tényező különösen olyan helyen, hol a tejet mint vaját értékesítik.

Állításom igazolására egy egyszerű példát hozok fel:

A tejmennyiségét és annak zsirtartalmát ismerve, természetesen kiszámíthatjuk belőle a nyerhető vajmennyiséget. Én a következő számításnál a Helni-féle eljárást követtem, mely abból indul ki, hogy a fölözött gépek átlagosan 0.15%, zsiros fölözött tejet produkálnak. 100 kg. tejből a fölözés arányához mérten 80 - 90 kg. sovány tejet nyerünk. 100 kg. tejnél a fölözött tejből vajzsir veszteség körülbelül 0.15. Kópülés alatti vajzsir veszteség átlagosan 2%, vagyis az összes tejszínben lévő zsirnak 98% megy át a vajba, 2% marad az iróban. A vaj zsirtartalma átlag 85% lévén, 100 kg. egész tejből nyerendő:

$$\text{Vaj} = (\text{zsir } \% - 0.15) \times \frac{98}{85} = \\ = \text{Vaj (zsir } \% - 0.15) \times 1.15$$

Most tegyük fel, hogy egyik tehenünk (A) ad 3300 kg*) 3%-os tejet, míg a másik (B) csak 2800 kg. 4%-os tejet.

A. tehén vajhozama = $(3 - 0.15) \times 1.15 = 2.85 \times 1.15 = 3.28$ klgr. 100 kg. tej után
 $100 : 3300 = 3.28 : \times$ vagyis A. tehén egy évi vajhozama = 108.24 kg.

B. tehén tejhozama = $(4 - 0.15) \times 1.15 = 2.83 \times 1.15 = 4.43$ klgr. 100 klgramm tej után
 $100 : 2800 = 4.43 : \times$ vagyis B. tehén egy évi vajhozama = 124.04 kg.

Feltételezve, hogy a nyert tejszín 20% zsirtartalmú, akkor nyerhető A. tehén tejből: $2.85 \times 5 = 14.25$ kg. tejszín 100 kg. tej után, vagyis 85.75 kg. lefölözött tej és ilyen formán 3300 kg. tej után kapnánk $85.75 \times 3300 = 2829.75$ kg. lefölözött tejet.

B. tehén tejből kapnánk fenti kulcs szerint $3.85 \times 5 = 19.25$, $100 - 19.25 = 80.75 \times 2800 = 5261.00$ kg. lefölözött tejet.

A nyert vaj és lefölözött tej után fennmaradó összeget írónak véve fel, lesz:

A. tehén iroja = 362.01 kg., B. tehén iroja 414.96 kg.

Hasonlítsuk most össze a két tehén után nyerhető brutto bevételt:

A. tehén után			
108.24 kg. vaj	à 2.- K.	216.68 K.	
2829.75 " lef. tej	à -04 "	113.16 "	
362.01 " iro	à -8 "	28.96 "	
		Összesen	358.50 K.

B. tehén után			
124.04 kg. vaj	à 2.- K.	248.08 K.	
2261.00 " lef. tej	à -04 "	90.44 "	
414.96 " iro	à -08 "	33.20 "	
		Összesen	371.72 K.

Különbség B. tehén javára 13.12 K., míg a fenti számítás megejtése nélkül, ami csak a zsirtartalom ismerése mellett lehetséges, A. tehenet sokkal többre becsültük volna mint B.-t még akkor is, ha tejgazdaságunk vajtermelésre lett volna bázisra.

Olyan helyen, hol tejszínünket zsirtartalomra való tekintet nélkül értékesíthetjük, mondjuk különként 14 fillérrel, akkor kapnánk:

A. tehén után:
 $3300 \times 14 = 462.00$ koronát.

míg B. tehén után csak:
 $2800 \times 14 = 492.00$ koronát, vagyis 70.- K. val kevesebbet jövedelmezne, mint A., hanem különösen olyan helyen, hol nagy a concurrencia, versenyképesebb lévén a zsiros tej, mint a soványabb, arra kell törekednie a gazdának, hogy minél jobb tejet állítson elő, annyival inkább, hogy esetleg magasabb árakat érhessen el.

Most tegyük fel azt az esetet, mikor a gazda nem saját maga árusítja a tejet, hanem azt olyan tejszövetkezeti útján értékesíti, melyben az egyes termelők által beszállított tejet kiló zsir% után fizetik.

Kiló zsir% = 1 kg. tejszínben található 1% zsir. Már most feltételezve, hogy 1 klgr. kilo zsir %-t 4 fillérrel fizetnek, akkor A. tehén

*) A számítás megkönnyítéséért nem lítet, hanem kgt vettem fel. A tej fajsúlya 1.029 - 1.033. 15 C°-nál.

Szőlők rigolozását gözékével

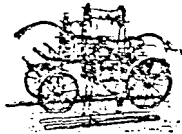
70 - 80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

KÖHLER ISTVÁN tüzoltószér-, szivattyu- és gépgyára

1463 (ezelőtt GEITTNER és RAUSCH-czég tulajdona)

Gyár: X., Kőbánya, Felső Vaspalya-utcza 5. BUDAPEST, Iroda és mintaraktár: VII., Erzsébet-körút 34.

Fecskendők, kútszivattyuk, szivó- és nyomó-tömlők, létrák, fáklyák jelző szerek, egyéni felszerelések. — Árjegyzék és költségelőirányzatokkal díjmentesen szolgál.

minden 1 kg. teje $3 \times 4 = 12$ fillérrel értékesülne, míg B tehéné $4 \times 4 = 16$ fillérrel.

Ebben az esetben kapunk A után $3300 \times 12 = 39600$ K.-t,

míg B. után:

$2800 \times 16 = 44800$ K.-t, vagyis B. tehén, dacára kevesebb tejmenyiségének 5200 K.-val adna több nyers jövedelmet, mint A.

A fenti kimutatásból látható, hogy mily fontos az egyes tehének tejét nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is elbírálni és mégis azt látjuk, hogy evvel kevés helyen törődnek, pedig nagyon is van értelme már csak a tenyésztés érdekében is, mert ha célul tűzünk ki tehénészetünkben mondjuk 2500 l. fejesi átlagot, ki kell tűzzünk egy másik célt is, hogy ez a tej legalább 3.50-4% zsirtartalmu legyen s hogy ezt elérhessük, ismernünk kell az egyes egyedektől nyerhető tejhozam mellett annak minőségét is a tenyészcél érdekében!

A tejhozam minősége és mennyisége mellett természetesen más szempontok is figyelembe vesndők, nevezetesen a tehén magaviselete, testalkata, később a tenyésztés folyamán átörökítő képessége és legfőbbképpen egészségi állapota, mert egy beteges kinézésű állatot, ha még oly jó fejső, tarthatunk tehenészetünkben, különösen ha biztos jelei mutatkoznak nála a jelenkor egyik legveszedelmesebb betegségének a tuberkulózisnak, vagy valami más nyavalyának.

Az elmondottakban akartam néhány szóval megemlékezni fejső teheneink megbírálásánál követendő irányelvekről fajta és tenyész-eljárás érintése nélkül, csakis egyedről és tenyészletről szólva. Rámutattam olyan hibára, mit a tej minőségileg való megbírálásának figyelmen kívül hagyásával követnek el, de meg kell emlékezniem egy másik hibáról is, mely abban áll, hogy sok helyen vezetik a próbafejési jegyzéket, némely helyen még tejet is vizsgálják, de mikor erre kerül a sor, hogy megtartassanak e bizonyos egyedek vagy sem, hát nézik-nézik a próbafejési jegyzéket, meg ha vannak, a zsirtvizsgálási adatokat is, de jobban nézik a tehenet, ennek küllemét s testalkatát.

Egy szóval sem akarom azt mondani, hogy a tehének és bikák küllemileg való megbíráását mellőzzük, mert amellett, hogy ebből egészségre következtethetünk, ott, hol tenyészállatnevelés is a cél, jobban értékesül a szép, mint a csúf üsző, illetőleg bika, selejtezéskor pedig többet adnak a nehéz, mint a könnyű testű állatért. Ezen a téren azonban ne menjünk túlságba és ha már célunk a jó tejelés, két egészséges tehén közül inkább tartjuk meg a kisebb testűt ha az jó tejelő,

mint a rosszabb tejelő, de tetszetősebb, nagyobb testűt és különösen szakítsunk a szín és szarv hóborttal s a fajta jelleg skrupulózus hajhászásával!

** Dániában, hol a tejgazdaság egész Európában a legmagasabb színvonalon áll, eltekintenek a tehének egyes kis küllemi vagy fajtajellegi hibáitól; ha a tehén jó fejső, illetőleg tejében sok zsirt nyújtván, sok vajot termel, sőt tovább mennek, mert kiszámítják azt is, hogy mily áron termelte azt a vajot, illetőleg mennyi takarmányt fogyasztott el és azé a tehéné az elsőség, melyik aránylag legolcsóbban legtöbb vajot termelt.

Szász Ferencz.

A szalma jelentősége a mező gazdaságban.

(Befejező közlemény.)

Ezen általános nézőpontok alapján juthatunk ahhoz az eredményhez, hogy a föld-birtokdarabok túlnyomó nagy részénél a termőképesség föntartására rendszeres és erős humuszzaporítás szükséges, amit istálló- és zöldtrágyázással lehet csak elérni. Az kétségtelen, hogy a zöldtrágyázásnak is megvannak a maga előnyei és kedvező viszonyai, de ma még az istállótrágyázás a fontosabb s azért a fősúlyt itt arra iektetjük. A tapasztalás azt bizonyította be, hogy a talaj jó fizikai állapota úgy érhető el és tartható fenn, ha mintegy 4 holdra 1 db. számos marha tartása jut és az alomban és takarmányban cca 10 kgr. szalmát kap. Itt a következőket kell megjegyezni:

1. Egy darab számos marha átlagos élő-súlya 500 kg.-ban vehető föl, mely istállóban való tartás és rendszeres almozás mellett 150 métermázsa trágyát produkál. Legelőre való járásnál ez a mennyiség $\frac{1}{3} - \frac{1}{4}$ -del kevesebb lesz. Egy számos marhának számít általában: 1 db. szarvasmarha, 2 db. növendékállat, 4 db. borjú, 10 db. idősebb, vagy 20 db. fiatalabb juh, 4 db. sertés, 1 db. ló vagy 2 darab csikó.

2. A talajoknak szerves anyagokban való szükséglete a talajnemek szerint különböző; az állattartásnak, mint trágyaforrásnak is alkalmazkodnia kell tehát ezen különbözőségekhez. Nehéz agyag- és márgatalajok, valamint könnyű talajok bőséges humusztrágyázást kívánnak, míg enyhe agyagostalajok csak kevés, televénytalajok meg semmi istállótrágyát sem igényelnek.

3. A napi 10 kg. szalmamennyiségből 4

** Lásd: Mezőgazdasági Szemle. 1903. XXI. évf. 4. füzet, Ujhelyi Imre: Tejvizsgálatok hazai tejgazdaságokban.

kg. körülbelül almozásra, 6 kg. pedig a takarmányra számítható. Ez a 6 kg. szalma mintegy 85% szárazanyagot és 35% emészthető tápláló anyagot tartalmaz, úgy, hogy körülbelül 35 kg. szervesanyag, mint emészthetetlen a trágyába kerül. Rendszeres vezetett gazdaságban tehát naponta olyan istállótrágyamennyiség állítatik elő, hogy a szántóföldnek minden számos-marha után 7-5 kgr. humuszanyag volt adható.

Foglaljuk össze most már az eddigieket és a következő eredményhez jutunk: egy gazdaságban a szántóföldnek szervesanyagokkal való ellátása céljából olyan szalmamennyiségeket kell fölhasználni, hogy egy számos marhára 10 kg. szalma és egy darab számos marha mintegy 4 holdra essék. Okszerű gazdaságban tehát legfőljebb az ezen mennyiségben fölül levő szalma lesz elszállítható, melynek kiszámításánál azt az átlagot lehet venni, hogy a szalmatermés úgy viszonylik a szemterméshez, mint 3:2. Ezt a fölösleget ki lehet vinni a gazdaság károsítása nélkül és ennek a fölöslegnek kivételétől a haszonbérlet sem kell a szerződésben eltiltani. Ha azonban nem tartatik átlag 1 db. szarvasmarha 4 hold fölön, akkor fölösleg csak úgy számítható, ha a hiányzó számos marha darabonként is 7-5 kg. alom- és takarmányszalmát számítunk hozzá.

De nem szükséges, hogy elzárkózzunk a fölöslegesen fölül mérsékelt szalmakivétel elől, akár a magunk birtokáról, akár a haszonbérbe adott birtokról történjék az, ha a kivitt mennyiség kellő arányban van a termésmennyiséggel és ha műtrágya és erőtakarmány alkalmazása által a szalmatermés fokoztatik. A házi kezelésnél a tulajdonos ezt a határt a saját érdekében tarthatja be. A haszonbérbeadó és haszonbérlet között ez a határ a bízalom kérdése. Úgyes, lelkiismeretes, megbízható haszonbérletnél a tulajdonos fölteheti, hogy ezen a határon túl nem megy. Ellenkező esetben és különösen mikor a haszonbérleti idő a végéhez közeledik, akkor erős felügyeletet kell gyakorolni és pedig annál is inkább, mert a legtöbb szerződés értelmében köteles a haszonbérlet a bérlet lejártával a birtokon levő szalma- és trágyakészleteket ingyen ott hagyni, hajlandó lehet tehát ő azokat már előbb eladni, esetleg el is kótyavetyélni. Ilyen esetekben tehát a szalmakivételt nagyon meg kell nehezíteni és legfőljebb csak akkor szabad megengedni, ha biztosítékunk van arra, hogy a megfelelő mennyiségű trágya- és erőtakarmányszerekkel pótolatik a kivitt szalma; a minél aztán arra is tekintettel kell lennünk, hogy ne csak vegyi, hanem különösen fizikai hatás szempontjából is megfelelő legyen ez a pótlás. Sz.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvcsékkre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

Tapasztalataim a répalevél bevermelésénél.

Mult év október havában az „Erdélyi Gazdában” közzétett, téli takarmányozásom előirányzatába fölvettem a termelendő répalevél póttakarmányul.

Őszintén megvallom, az eljárási móddal nem voltam gyakorlatilag ismeretes, s mielőtt az elvermeléshez hozzáfogtam volna, ösmerős gazdatársak közül többektől megkérdeztem az eltevési módot, s mivel mindnyájan a verembe való eltevési módot ajánlták, ajánlatokat elfogadva, hozzáfogtam a munkához.

Volt egy 6 méteres hosszú, 3 méter széles, 150 méter mély mészgödöröm; ezt jól kitakarítva, használtam veremnek. A verem fenekére tettem 0.50 cm. vastag búzaszalmát, erre egy sor répalevél, azután búzatöretet, megint egy sor répalevél, s erre búzatöretet s így folytattuk 3 napon keresztül, míg felemelkedett a gödrön felül 2.50 méter magasságra. A berakásnál 10 munkás ember mindig taposott, a fenti munkát bevégezve, tettem borítékul megint 0.50 cm. magos szalmát és beföldeltettem 0.50 méter vastag földdel, úgy hogy a közepe magasabb volt, mint a két széle.

Az elvermelésnél magam voltam a felügyelő, azért, hogy biztos legyek a jó munkában. Vermemet mindennap megnéztem, három nap elteltével kezdett roskadni s tizenöt nap eltelte után annyira roskadt, hogy a veremnek partja 20 cm-re kilátszott, s akkor megállott a roskadás.

Folyó év január 20-án megbontattam a vermet 2 méter hosszúságban, hogy fogassak az etetéshez, megbontáskor oly kiállhatatlan bűdös szag csapott meg, hogy közel voltam az elszédüléshez, azonban látva, hogy a répalevél szép zöld, a közte levő törek szép sárga, azt hittem, a szagának olyannak kell lenni, mint amilyent éreztem. Bírómnak megrendeltem, hogy estvéli etetésre, minden négy ökröknek adni kell egy kosárral, próba képpen, a próba megtörtént, ökreim nem tudom, elszédültek-e, de azt láttam, hogy nem izlik, sőt az volt szerencse, hogy jó erős kőfalú istállóba voltak, mert ellenkező esetben az istállófalát kinyomták volna. Ily kínos helyzetbe juttatva ökreimet, gondolva, szokjanak hozzá. Ott hagytam éjszakára is, reggel nagy bőgésekkel adták tudtul, hogy inkább éhen pusztulnak, de vermelt répalevél nem esznek, kihordattam a jászlakból, adattam szecskát répaszettel, azonban nagy meglepetésemre ebből sem ettek, nem volt mit tenni, kiszedtettem ezt is, kimosattam a jászlakat s csak így tudtam kibékíteni ökreimet.

Ökreimet felmentve a kínos helyzetből, gondolva, hogy gulyabeli marháim, melyek a jótól el vannak szokva, talán a zöldséghez örömet hozza nyulnak, de hogy! répalevelem olyan megvetés tárgya lett, mint az ökröknek.

A juhok együgyűségét ösmerve, gondoltam hátha félre tudnám vezetni, s itt használható lenne, evő helyeken kis rakásokba rakattam és vártam az eredményt, azonban minden juhannak hosszú gypja egyszerre ugrott az ég felé a borzadálytól, bárgyú juhaimtól megszügyenülve hagytam félbe a további kísérletet.

Már most kérdem gazdatársaimat, akik

az öszön tettek el répalevelet, nyilatkozzanak e lapban, hogy járt-e még valaki úgy, mint én, s ha valakinek, a gödörben való elvermelés sikerült, sziveskedjen leírni, milyen eljárást használt a bevermelésnél, s kérdem, nem kellett volna-e a gödörből egy lé-leeresztő sáncot vágtatnom, hogy a kipréselődött lé lefolyhasson.

Arról is kérem felvilágosítani, hogy nem jobb lett volna-e a gödörbe rakást elhagyni és csak a földszínen rakni össze, „zsomboly” módra, hogy alkalmilag tudjam én is és mások is, melyik mód szerint rakjuk el répalevelünket.

Azért irtam le ily részletesen a tapasztaltakat, hogy saját káromra tanuljak én is, de tanuljan más is, s kérem gazdatársaimat, nevetés tárgyává ne tegyék bevallott öszinteségemet, mert én a gazdaközönségnek is szolgálatot véltem tenni öszinteségemmel.

Barra Mózes.

Hazai szénák kémiai összetételére és tápláló értékére vonatkozó kísérletek eredményeinek áttekintése.

A m. kir. állattéttani és takarmányozási kísérleti állomás által végzett és a *Kísérleti ügyi közlemények* legutolsó számában részletesen közzétett kísérletből közöljük a következő áttekintést.

A megvizsgált 20 széna nyers kémiai összetételének adatai mindenek előtt igazolják azon különben ismeretes tényt, hogy *valamely takarmány nyers kémiai összetételéből annak tápláló értékére nézve következtetést nem vonhatunk*. A nyers kémiai összetétel csak azt mutatja, hogy a megvizsgált szénák száraz anyagában pl a nyers protein maximuma — a lucernaszenáktól eltekintve — 14.03%, minimuma 8.80% volt; a nyers energiatartalom maximuma 100 gr. szárazanyagban 465.5 Cal, a minimuma 428.8 Cal. volt. E számokból a széna minőségére, illetőleg annak tápláló értékére következtetni nem lehet mivel nem tudjuk, hogy a nyers tápanyagokból tényleg mennyi szivódik föl és értékesítettik az állati szervezetben annak kiderítésére, hogy az egyes szénák tápláló anyagai az emésztő csatornában milyen különböző mértékben szivódnak fel lóval 14, kérődzőkkel 11 széna emészthető tápanyagtartalmát állapították meg. E kísérletekben az emésztési együttthatók úgy a ló, mint a kérődzőkön végzett kísérletekben igen tág határok között váltakoznak. Ha a nem öntözött és öntözött réti szénák emésztési együttthatóit hasonlítjuk össze, azt találjuk, hogy e kétféle széna ló által egyenlően értékesítettik. Megerősítést nyert tehát azon tény, hogy öntözött müréteinken termelt széna egyenértékű a természetes réteken termelt szénával, sőt az öntözött és nem öntözött szikes réti szénánál azt találjuk, hogy az öntözött szikes réti szénának emészthetősége lóban lényegesen nagyobb, mint a nem öntözötté.

A szénák nyers kémiai összetételéből és az emésztési együttthatókból kiszámították az azokban foglalt emészthető tápanyagok mennyiségét. Ezen adatok azt mutatják, hogy szénáinkban az emészthető tápanyagok mennyisége nagyon tág határok között változik. Legkevesebb, lóban emészthető tápanyagot a «Hansági széna», a legtöbbet az öntözött szikesréti és öntözött réti széna tartalmazott. Épp oly ingadozó a kérődzőkben emészthető tápanyagok mennyisége a különböző szénákban. Hogy a külön-

féle szénák valódi tápláló értéke mily különböző lehet, azt legjobban azon adatok mutatják, melyekben az egyes szénák értékesíthető energiataartalma van főtüntetve, mely értékek leginkább engedik az egyes szénákat tápértékekre nézve egymásközt összehasonlítani.

Hogy mily nagyok ezen különbségek a valódi tápláló értékekben és mily csekélyek a nyers kémiai összetételben, azt a nyers adatok meggyőzően mutatják és minden kétséget kizárólag bizonyítják, hogy mily keveset lehet következtetni a nyers kémiai összetételből állatkísérletek nélkül. Tekintettel arra, hogy ily kísérletek csak ritkán végezhetők, nemcsak lényegesen kiegészítheti, de helyettesítheti is a *kizárólagos kémiai analysis*t, sőt megbízhatóbb adatokat szolgáltathat a széna tápláló értékéről a megfelelően végzett *botanikai* elemzés. Ennek ugyanis nem szabad csak a szénában foglalt különböző növények elsorolására szorítkozni hanem szükséges, hogy föltüntetessék, hogy a megvizsgált szénában milyen mennyiségben fordulnak elő a különböző növények, a melyeknek minősége szerint a megvizsgált szénát I., II., III. vagy IV. rendűnek minősíthetjük. A jelzett módon végzett botanikai elemzés jól egyezik az állatkísérletek eredményeivel. Ezen célból összehasonlítottam a 7 szénára vonatkozó relativ élettani haszonértékek valamint a szárazanyag specifícus élettani haszonérték (1 kg. szénában foglalt értékesíthető energia mennyisége) a botanikai elemzés eredményeivel. Magától értetődik, hogy egymás között csak az egy és ugyanazon állatfajon végzett kísérletek eredményeit hasonlíthatjuk össze. Tekintettel arra, hogy mind a 7 szénát ették kérődzőkkel, az ezekkel elért eredmények állíthatók szembe a botanikai elemzéssel:

Minősége	Relativ élettani haszonérték	A szárazanyag specifícus élettani haszonértéke	A botanikai elemzés eredménye
Nem öntözött szikesréti széna	37.42	1703	I. rendű
Öntözött	44.10	1960	I. „
Lucerna-széna	57.60	2543	I. „
Havasi	49.76	2235	I. „
Öntözött réti széna	42.93	1860	II. „
Réti széna	37.27	1598	III. „
Hansági széna	31.61	1471	IV. „

Ha ezen szénák megbirálásánál a nem öntözött szikesréti szénától eltekintünk, úgy az állatkísérletek és a botanikai elemzés között igen jó egybehangzást találunk. Az ezen szénával végzett állatkísérletek eredményei nem ideálisak, a mennyiben két juhon végzett kísérletek eredményei szerint a relativ élettani haszonértékek 35.54% és 30%, tehát igen rosszul összevágók. A botanikai elemzés alapján a nagyobbik értéket kellene helyesnek tekintenünk.

Miután a megvizsgált szénák közül többet lóval és kérődzőkkel ették, a kiszámított emésztési együttthatók alapján megvizsgálhatók azon különbségek, melyek az egyes tápláló anyagoknak ló és kérődzők általi kihasználásában fennállnak. Ezen összehasonlításból azon különben ismeretes tény tűnik ki, hogy a kérődzőkben az egyes tápanyagok jobban használtak ki, mint lóban. Miután a legtöbb szénát ló és juhval ették, ezen kísérletek alapján hasonlítsuk össze a széna kihasználását kérődzők és egygyomrú állatok tápcsatornájában. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy tekintettel azokra a különbségekre, melyek pl. juh és szarvasmarha között a táplálkozási folyamatokban mégis fennállnak, különbségek lehetnek e kérődzőkben lefolyó emésztési és felszívódási folyamatok eredményei között.

Mig a jelenlegi lanyha irányzat tart, szállitok utolsó évi termésű, szavatolt csiraképes, amerikai és olasz-magtól ment, arankamentes-

ségre államilag ólomzárolt

Lóheremagot

(stiriai heremagot)

80, 85 és 90 koronával 50 kilónként elegysuly budapesti raktáramból

HALDEK

magnagykereskedése, József Főherceg ő csász. és királyi Fensége udvari szállítója, BUDAPEST, VII., KER., KÁROLY-KÖRÚT 9. SZ.

A szerves anyagot a juh átlag 7-8%-kal jobban használja ki, mint a ló. A nyert különbségek 5-7% és 8-7% közt váltakoznak. Az egyes tápanyagok kihasználására nézve legkisebb a különbség a nyers protein kihasználásában, amennyiben öt eset közül háromszor juhban, kétszer pedig lóban lett a nyers protein kihasználva. Mindkét esetben a különbségek kicsinyek, mely különbségek jelentősége még csekélyebb, ha meggondoljuk, hogy egyrészt az emésztési nedvek N-tartalma különben is bizonytalanra teszi bizonyos fokig a N-tartalmú anyagok kihasználásának meghatározását és másrészt ezen emésztési nedvek mennyisége és így N tartalma e két állatban különböző. Sokkal nagyobb különbségeket találunk a nyers zsír kihasználásában. A ló- és juhval etetett ugyanazon ötféle széna nyers zsirjából csak egy esetben szívódott fel 9-9% lóban, a többi négy esetben a takarmány összes nyers zsirja emésztetlenül foglaltott a bélsárban. Juhnál a nyers zsirra nézve a legkisebb emésztési együttható 5-8%, a legnagyobb 37-1% volt. A priori azt lehetett volna várni, hogy a legnagyobb különbségeket ló és juh között a nyers rost kihasználásában fogjuk találni. Habár a juh a cellulosest minden esetben jobban használta ki, e különbségek távolról sem oly nagyok, mint a nyers zsirnál, amennyiben a cellulose kihasználásában ló és juh között a legkisebb különbség 1-3%, a legnagyobb 10-8% volt. Valamivel nagyobbak a különbségek a pentosanok kihasználásában. A legkisebb különbség juh javára 6-6%, a legnagyobb 19-8% volt. Középtértekben tehát a juh a széna pentosanjait 13-2%-kal jobban használta ki, mint a ló. A N-mentes kivonható anyagok kihasználásában a különbségek igen tág határok — 3-5% és 16-4% — közé esnek. A széna N-mentes kivonható anyagai tehát körülbelül 10%-kal jobban használhatók ki juhban, mint lóban.

Az öt megvizsgált széna nyers energiatartalmából átlag 8-3%-kal több szívódott föl juhban, mint lóban. A legkisebb különbség 5-3%, a legnagyobb 10-7% volt. Már az értékesített energia mennyiségében a különbségek valamivel csekélyebbek, mivel juhban a felszívódott energianak nagyobb része vész el a kihelt methánban, mint lóban. Az öt széna energiatartalmából juhban mintegy 2-9%-kal több értékesített, mint lóban. A különbségek — 1-0% és + 5-3% közt változtak.

Néhány szó a birkalegeltetés és teletetésről.

Rodiczky avatott tollából olvassuk egy fővárosi szaklapban az alábbi cikket, mely bizonyára széles körben érdekelni fogja gazdáinkat.

Habár általában a gyengébb minőségű legelőket szokás birkalegeltetőnek nevezni, mégis különös fontosságú azoknak egészséges és elegendő volta. A mételykór időnként valóságos csapásul lép föl nálunk és különösen nedves években a legnagyobb körültekintés mellett is megtizedeli nyájainkat. De másfelől nagy része van az elméletyenedésben a juhászok hanyagságának és tájékozatlanságának. Mind ritkább lesz hazánkban a jó juhász; már egész országrészekben a jórávaló juhász oly ritkává vált, mint a fehér holló. A gondos juhász nemcsak óvakodik, oly helyek legeltetésétől, amelyek ápolitjaiban kárt okozhatnak, hanem azon is mesterkedik, hogy elegendő legelőben hiányt ne szenvedjenek. Erre nézve legajánlatosabb a legelőnek pásztánként való

legeltetése oly módon, hogy ha valamelyik darabon elfogy a legelő-fű, azt pihentetni lehessen, míg a gyep ismét felujul. A birkalegeltők vagy természetesekek, vagy mesterségesek, mely névvel illetjük a vetett legelőket. Lehetnek továbbá állandók és ideiglenesek. A természetes legelők közül a mélyebben fekvők túlságosan nyirkosak, vagy éppen savanyú füvet, sást, kákát-termőket, ártalmasak a birkáknak, hacsak vízlecsapolással, alagsövezéssel és a gyep megújításával nem javíthatnak. A magaslati fekvés előny érdemel.

Birkalegeltetőnek legalkalmasabb pázsit-füvek a csenkeszfélék, mint a magas, réti és juhcsenkesz, továbbá a mezei perje, mezei komócsin, olasz perje, gyepi és ganyiganápí, mezei ecsetpázsit és szagos kéthimpázsit, angol vadóc, puha rozsnok, közep rezge, zilált kásafű és egyebek. Hogy a tarackirtásnak egyik leghatalmasabb módja a tarackor földeknek birkával való legeltetése, csak közbevetőleg akarom felemlíteni. Azt sem kell talán különösen hangsúlyozni, hogy a gyep jószágát nagyban fokozzák a pillangós virágú növények, mint a fehér lóherének, komlós és sárkerepsigacsőnek, réti lóherének és réti bükkönynek jelenléte. Kedves növénye a birkának az egérfarkú cickóró is, valamint különösen a vérfejú csabair, amely a birka egészségének fenntartására (adstringáló természeténél fogva) jó hatással van. A birkatartó gazdának igen jelentékeny támaszul szolgálnak, mint ideiglenes legelő, nevezetesen a tarló; mire nézve azonban megjegyzendő, hogy az árpa- és zabtarlót csak addig tanácsos birkákkal legeltetni, míg az aratás közben kihullott magvak csírázásba nem indultak. A túlbujá legelő nemcsak a vérben való elhullást mozdítja elő, hanem a zsenge árpahajtások halálos kimenetelű hasmenéseket is okoznak. A megdült gabona után fennmaradt tarlót sem tanácsos azonnal birkával megjárítani, hanem csak az aratás után 8-10 napra, mikor poshadtságát elvesztette. A lóhere- és lucernatarlót szintén csak szaraz időben és nagy óvatossággal szabad birkával megjárítani. Először is meg nem engedhető, hogy oda a birkák éhesen felhajtassanak, továbbá a lóheréseken és lucernásokon folytonos mozgásban kell őket tartani, végül pedig túlságosan hosszú ideig ne legeltessük. Csak ha a lóherések erősebb dér hatása alatt összefonnyadtak, nincs szükség különösebb elővigyázatra, de még az esetben is üres gyomrral ne hajtassuk ki a birkát. Ami az őszi vetéseknek legeltetését illeti, az sok esetben nemcsak célszerű, hanem annyiban is igen hasznos lehet, hogy a rozsa ellen is hathatós ellenszerül bizonyult a birkáknak tömeges felhajtása. A birkával való meghajtás számos növénykárosítónak elpusztításával jár. De a meglegeltetés, természetszerűen, elővigyázattal kell hogy történjék. Nedves, vagy csak harmatos vetésre ne tereljük a birkákat, mert azok kárt tehetnek benne. Szintúgy nagy dér mellett se legeltessünk. A birkát a vetésekre való kihajtás előtt mindenesetre etessük meg. A birkának túlkorai kihajtása tavasszal nagy hátránnyal lehet a legelő, vagy a rét megújítására nézve, azért hibás eljárás, amelyet csak a legnagyobb szükség menthet ki. De a birkának sem hasznos.

A kaszálókat csak nagy óvatossággal legeltessük a birkával és ne túlsokáig. A bir-

kák t. i. éppen a legkényesebb finom füveket tiporhatják le, vagy szedik ki körmeikkel. Az erőltetett túlkorai kihajtásnak még azon hátránya is van, hogy ha kedvezőtlen időjárás mellett a birka újból hosszú napokon át a hodályba szorul, folytonosan bőg a zöld fű után és nap-nap mellett rosszabbodik.

A legeltetésnél általános szabályul vehetjük, hogy egészen üres gyomrral, valamint a harmat felszikkadásáig lehetőleg ki ne hajtassuk a birkát. Esti harmaton se tartassuk őket, kivéve a legmelegebb nyári évszakban, amidőn helyesebb, ha a birkák, mikor delelőre hág a nap, már a hodályban hűsölnek és csak napnyugtákor hajtassuk ki újból. Ami az itatást illeti, akár legelőgyepre, akár tarlóra hajtassuk ki birkáinkat, azt mindig reggel a kihajtás előtt teljesítjük, amikor az előzőleg gondosan kitisztított vályuhoz csak lassan tereltessenek.

A beteleltetésnél a legtöbb birkatartó gazda csak arra gondol, hogy novembertől Szentgyörgynapig legyen valamelyes takarmánya. Ritkán veszi számításba azt, hogy tavasszal és nyáron is, mikor nagyobb esőzések miatt a birkákat ki nem lehet hajtani, kiegészítő takarmányra lehet szükségünk, nehogy a jószág ily időben koplalni legyen kénytelen. Szinte hibetelen, hogy milyen kevés előrelátással történik nálunk még a teletetés. Az eleintén talán túlságos etetésre tél végén rendszeren a teljes koplalás következik. A takarmány jobb kihasználására sem vagyunk kellő ügyelettél, a melyet csak azáltal biztosíthatunk, ha a szalastakarmányt, szénát, szalmát felváltva etetjük és különösen a szoptató anyáknál tekintettel vagyunk leves takarmányfélék, burgonya-répa-adagolásra is. A téli etetésnél nagy szerepe jut a szóásnak, a melyet minden héten kellene teljesíteni, denaturált sóval, ha célszerűbbnek nem tartjuk nyálót sőt kirakni a hodályba, amelyből az állat szükséghez képest nyál. Egy anyabirkára 32 gr., egy bárányra 9 gr., a többire átlag 14 gr. sőt számíthatunk.

A teletetés célszerű keresztvitelénél uaponta háromszor kellene itatni, még pedig mindig a főtetések előtt reggel, déiben, este. Végül az almozásra szintén nagy gond fordítandó. A birka nagyon megkívánja a száraz puha fekvőhelyet. Ennek hiánya megbosszulja magát egészségi állapotánál. De azonfelül a gyapjú minőségére való tekintettel, óva intek mindenkit, hogy ne almozzunk túlfukaron. Az olyan gyapjú, amely alomhiány következtében megsárgul, egyenlő minőség mellett csak felét éri a hibátlan fehérnek. A sárga pusztán fekete színre lévő festhető, a kényesebb színekre festendő áruból gondosan ki kell szedni, mi a gyárosnak nagyobb költséget okozván, megérthető, ha nem kap olyan gyapjú után, amelyet a gazda kapzsisága vagy gondatlansága elrontott.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Takarmányrépa termelési kísérlet. Az ötvenes években kísérleti téren 1902. és az azt követő évben takarmányrépatermelési kísérlet állítottatott be és ezen alkalommal a meghonosított Vollendung vagyis óvári, az alföldi megyékben nagyon termőképesnek bizonyult Vauriac-takarmányrépa és a Mauthner-féle takarmány-cukorrépa hasonlítatott össze a gaz-

Szalay Gyula
Műszaki-gazdasági cikkek, gépolaj és
vetőmagvak
nagykereskedése,
Budapest, V., Perczel Mór-utca 2-ik szám.
(Szabadság-tér 13.)

Legjutányosabb árak mellett szállít: **arankamentességre** államilag
ólmzárolt **Lóhere és Luczernamagot**,
bármilyen kis mennyiségben is, eredeti queddlinburgi
 Répmagvakat, Bükkönyt, Nyulszapukát
s mindennemű takarmány- és gyepfűmagot, ugyszintén
GÉPOLAJOKAT, KOCSIKENŐT, ZSÁKOT, PONYVÁT,
LÓPOKRÓCZOKÁT
s minden egyéb gazdasági cikket. 1459

daságban termelt oberndorfi takarmány-répa-val. A termelt fajták kataszteri holdankint a következő gyökértermést szolgáltatották:

	1902. évben	1903. évben
Óvári takarmányrépa . . .	150-42 q	309-13 q
Vauriac " . . .	156-05 "	282-82 "
Mauthner-féle takarmány-cukorrépa	122-20 "	265-27 "
Gazdasági oberndorfi-cukorrépa	144-45 "	255-45 "

Az első évben a nyár, a második évben pedig az ősz volt nagyon száraz és ezt a takarmányrépa nagyon megérezte ugyan, de a mélyen megszántott és kitűnő kultúrállapotú talajban elég jó terméseket szolgáltatott.

Első évben a Vauriac és az óvári takarmányrépa szolgáltatották a legnagyobb terméseket, a második évben szintén és az első évben a kettő termése között nem nagy a különbség, a második évben sem tulságos, mégis úgy látszik, hogy az óvári répa a Vauriac-cal szemben termőképesség tekintetében fölényben van, mert a második évben a takarmánycukor- és oberndorfi répa termésénél sokkal nagyobb termést szolgáltatott. Első évben a takarmánycukorrépa, második évben pedig a gazdasági oberndorfi adta a legkisebb termést és mind a két fajta jelentősen visszamaradt termőképesség tekintetében az óvári és Vauriac-répa mögött, tehát termelési értéke csekélyebb, mint az utóbbiaké. A takarmánycukorrépánál mindenestre figyelembe kell vennünk azt, hogy száraz-anyag-tartalma, melyet jó átlagminta beküldésének nehézségei miatt meghatározni nem lehetett, valószínűleg nagyobb, mint a többi fajtáé, tehát 1 q. takarmányrépa is nagyobb, mert több tápanyag és kevesebb víz van benne, de azért ennek dacára holdankénti száraz-anyagtermése aligha éri el a legnagyobb termést szolgáltató repafajtákét és azért azt mondhatjuk, hogy ezen kísérlet alkalmával az óvári és a Vauriac-répa mutatkoztak a kipróbált négy repafajta közül a legértékesebbnek.

+ Kwassitz, vagy Vodicka féle árpa?
Az orsz. növénytermelési kísérleti állomás 20 helyen végzett a kwassitz Hanna-árpával és a Vodicka-féle Hanna-árpával 1903. évben összehasonlító termelési kísérletet, melynek eredményeképp kimondja azt, hogy úgy szalmamint szemtermésre a kwassitz árpa jóval felülmúlja a Vodicka féle árpát, hektoliter-súlyra a két árpa között különbség nincs, abszolút súlyra a kwassitz szintén felülmúlja Vodicka-árpáját. Lisztességi foka a két árpának körülbelül egyenlő, míg proteinban nagy átlagban szegényebb a Vodicka-féle árpa. A kwassitz a gazdasági árpánál valamivel nagyobb szalmatermést adott, szemtermésre azonban nagyon is felülmúlta a gazdasági árpát. Hektoliter-súlyra különbség nem volt, abszolút súlyra és lisztességre azonban a kwassitz jóval felülmúlta a gazdasági árpát, míg proteinban szegényebb maradt, tehát sörgyártási célokra sokkal alkalmasabb. Az 1903. évi termelési kísérlet újolag beigazolta azt, hogy a kwassitz árpa bőtermő, elsőrendű sörárpa.

+ A rétrágyázás hatása. Áttekintve és összehasonlítva az orsz. növénytermelési kísérleti állomás által eddig végzett rétrágyá-

zási kísérleteket, az eredményt a következőkben foglalhatjuk össze:

A könnyű természetű homokos talajokon a kálfoszfat trágyázásnak határozott előnye van, a menyiben a két trágyaféleség együtt jobban hat, mint a káli egymagában. Agyagtalajokon azonban a foszfortrágya egyedül is elég a termés fokozására, mert a káli rendszeren elegendő mennyiségben fordul elő a kötöttebb természetű talajokban.

A műtrágya a szénatermést nemcsak fokozza, hanem annak minőségére különösen jólékonyan hat. A rétek flóráját megváltoztatja, a savanyú és értéktelen füvek eltűnnek s helyükét elfoglalja az aljú és here.

A fejlődést elősegíti, és dús virágzást eredményez, ennél fogva a széna előbb használható, a takarmány illatosabb, az állatok szívesebben eszik, kevesebb izéket hagynak.

A műtrágyázott réteken rendszeren sarjút is kaszáltak, oly helyeken, hol más években ez sohasem sikerült.

A műtrágya sok helyen már az első évben annyira hat, hogy megtérítve a költségeket, tiszta jövedelmet szolgáltat. Hatása azonban a második- és harmadik évben is tapasztaltatott, különösen a fejlődésre és minőségre volt utóhatása.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

A m. kir. igazságügyminiszternek T. 196/2. 1904. számú rendelete szakértők alkalmazásánál a mező gazdasági szakismeretek figyelembevételében.

Polgári ügyekre néve a állandó szakértőket az 1897 évi február hó 4 én 7128/1897 I. M. szám alatt kiadott igazságügyminiszter rendelet szerit a törvényszék elnökének ajánlata alapján a törvényszék teljes tanácsa nevezi ki.

A S. Ü. Sz. -nak 21. § a szerint — amely a 162. § szerint a rendes eljárásban is alkalmazandó — az egyes ügyekben — eltekintve a felek eltérő megállapodásától — az ügyben eljáró bíróság az állandó szakértők közül nevezik ki a szakértőt, ha azonban állandó szakértők nincsenek, vagy ha a körülmények javasolják, hogy a kinevezés ne az állandóan alkalmazott szakértők sorából történjék, a bíróság a kinevezendő szakértőt az 1893-ik évi XVIII. törvény cikk 94. §-ának alkalmazásával szabadon választhatja meg.

Hogy a szakértők alkalmazását tárgyzó fenti intézkedések körében a mezőgazdasági szakismeretek kellőképp érvényesülhessenek, a gazdasági egyesületek közölni fogják a bíróságok vezetőivel azoknak a személyeknek névsorát, akiket mezőgazdasági szakkérdésekben szakértelmüknél és egyéni megbízhatóságuknál fogva a szakértői tisztre alkalmasnak tartanak és akik szakértőkként működni hajlandók.

Ennek a közlésnek az a célja, hogy megfelelő esetekben a törvényszék elnöke, a törvényszék teljes tanácsa, valamint az ügyben eljáró bíróság a névsorban foglalt egyénekre is figyelemmel lehessen.

Oly esetben, amidőn mezőgazdasági szakismerettel bíró állandó szakértő kinevezése mutatkozik szükségesnek, a kir. törvényszék elnöke a kinevezési ajánlat megtétele előtt a vármegye gaz-

dasági egyesületét, vagy ahol ilyen nincs, a mezőgazdasági bizottságot akkor is hallgassa meg ha az a fent említett névsort előzetesen nem közölte.

Budapesten, 1905. évi február hó 2-án

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Székelykeresztúri bika, tehén és üsző kiállítás.

A nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi Miniszterium, az E. G. E. és az O. M. G. E. segítségével mellet az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület által rendezett febr. 28-iki székelykeresztúri országos jellegű tenyészállat kiállítás a legszebben sikerült. A felhajtott tenyészállatok úgy mennyiség mind minőség tekintetében a legmagasabb igényeket is kielégíthették.

Sperker Ferenc 3, Ugron Zoltán 10, Orosz Lajos 8, Somogyi Albert 10, Bárczai Gyula 10, Br. Rothenthal Henrichné 4, Dr. Gyarmathy Dezső, Máthé Pál 1—1 drb bikája egytől-egyig kifogástalan szép állatok voltak.

Kistenyésztők mintegy 70 drbot állítottak ki, amelyek méltán sorakoztak a nagytenyésztők állataihoz.

Dijakat nyertek:

I. Bikadíjak. a) Nagytenyésztőknek: Sperker Ferenc 1. díj az OMGE. tiszteletdíja és 100 kor., Somogyi Albert 2-ik díj az E. G. E. adománya 100 k., Orosz Lajos 3. díj 90 k., Ugron Zoltán 4. díj 80 k., Bárczai Gyula 5-ik díj 70 k., báró Rottenthal Henrichné 6-ik díj 60 kor.

b) Kistenyésztőknek: 1-ső díj Kovács Mihály 80 kor., 2. díj Szőke Károly 60 k., 3. díj Kovács Károly 40 k., 4. díj Kedves Domokos 30 k., 5. díj Nagy Elek 25 k., 6-ik díj Lőrinczi Lajos 15 korona.

c) Községeknek: 1-ső díj Székely-Keresztúr 25 k., 2. díj Tordátfalva 25 k., 3-ik díj Bethfalva 15 k., 4. díj Kisgalambfalva 15 kor.

II. Tehén- és üsződíjak. A) Borjas tehéneknek: 1. díj Kovács József 80 k., 2. díj (EGE.) Ravasz Miklós 60 k., 3. díj Oláh Antal 50 k., 4. díj (EGE.) Bartha Mózes 40 k., 5. díj Kovács Domokos 30 k., 6. díj Gálfalvi János 25 k., 7. díj (OMGE.) Göncz Károly 20 k., 8. díj Orbán József 15 k.

B) 3 éves üszőknek: 1. díj (OMGE) Fodor Mózes 80 k., 2. díj Ferenczy Mihály 60 k., 3. díj Firtor Gergely 50 k., 4. díj Fekete József 40 k.

c) 2 éves üszőknek: 1. díj Dobai József 50 k., 2. díj Farkas Ferenc 40 k., 3. díj Gyerko Péter 20 k., 4. díj Elekes Ferenc 15 k.

A díjazásra 1600 koronát a földmivelési miniszter adományozott; ebből jelen alkalommal kiadatott 1200 k. A disztárgyat és 100 k.-át az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, 200 koronát az Erdélyi Gazdasági Egyesület ajándékozta.

— **Személyi hírek.** A *Budapesti Közlöny* elseji száma szerint Ő felsége a király a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére Pirkner János orsz. állattenyésztési főfelügyelőnek és *Krisztinkovich* Ede osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, *Lisznyay*

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi
és szépvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőseim: „Agraria” Budapest,

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Damó Tihamér és Józsa Lászlónak osztálytanácsosi címmel felruházott műszaki tanácsosoknak az osztálytanácsosi felleget díjmentesen adományozta.

— **Miniszeri elismerés.** Tallián Béla földmívelésügyi m. kir. miniszter Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. központi felügyelőnek a Miskolcon 1904. évi október havában a „Baromfitenyésztők Országos Egyesülete” által rendezett országos baromfi kiállítás sikerének biztosítása érdekében kifejtett odaadó és önzetlen tevékenységéért és közreműködéséért őszinte köszönetét és elismerését nyilvánította.

— **Elismerés a gazdasági tudósítóknak.** Tallián Béla földmívelésügyi miniszter a múlt évben kifejtett munkáságért elismerő leiratot küldött a gazdasági tudósítóknak, kérve, hogy ezt a nobile officiumot szeretettel szolgálják a jövőben is.

— **A nagyenyedi kiállítás** Nagy-Enyeden, amint már arról lapunkban írtuk is, a folyó év őszén, szeptember hó végén, gazdasági gép, gyümölcs, szőlő és termény kiállítást rendeznek: Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület, az Erd. Gazd. Egylet és az Alsófehérvárm. Gazd. Egylet — együtt, egymással karöltve. A kiállítás sikerének biztosításához a vármegye és a város is hozzájárulnak.

Múlt hó 21-én Tokaji László e. g. e. titkár ez ügyben lenn járt Nagy-Enyeden s tárgyalván az összes illetékes vezető körökkel, a terv iránt a legnagyobb lelkesedést tapasztalta. Megnézte a sétatéri helyiségeket, melyek e célra kiválóan alkalmasak.

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület műszaki bizottsága február 25-én tartott ülésében, Tokaji László e. g. e. titkár előterjesztésére, egyhangú határozattal kimondotta, hogy a kiállítás rendezését az O. M. G. E. választmánya elé ajánlattal fogja előterjeszteni, a szükséges előintézkedéseket megteszi, a miniszterhez érmekért és díjakért fölír, a zsűribe egy hivatásos szakértőt kiküld és végül az oklevelek kiállítását és kiosztását elvállalja.

Az ezen ülésen jelen volt nagyobb gyárosok szintén kijelentették, hogy szívesen jönnek el kollektívként a nagyenyedi kiállításra.

Március hó folyamán Nagyenyeden egy előkészítő értekezlet fog tartani, melyet Zeyk Dániel főispán, az Alsófehérvármegyei Gazd. Egylet elnöke, fog összehívni. Ezen értekezleten részt fognak venni az összes érdekelt rendező faktorok s ott lesz előterjesztve a kiállításnak teljesen részletes programja is.

A legszebb kilátásokkal nézhetünk a nagyenyedi kiállítás sikere elé.

— **Tenyészbika-vásár Uzonban.** Háromszékvármegye gazdasági bizottsága a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Háromszékvármegye mezőgazdasági bizottsága folyó évi március hó 17-én Uzon községben (vasútállomás) országos jellegű tenyészbika-vásárt rendez. A vásár valamint az előző években, úgy most is a legkedvezőbb alkalomnak kínálkozik tenyészbikák eladására és vásárlására. Háromszékvármegye gazdasági bizottságának nevében: Sepsiszentgyörgyön, 1905. február 17-én. Gróf Haller János s. k. főispán, elnök.

— **Algyógyi székely földmives-iskola vizsgálója.** Február 25-én folyt le Algyógyon a a gróf Kun Kocsárd székely földmives-iskola 26-ik félévi vizsgálója. Megjelentek az EMKE ellenőrző-bizottsága részéről: Sándor József, mint alapszabályszerű elnök h., Lészai Ferenc kir. tanácsos, földbirtokos, alelnök, Réthi Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, bizottsági tag és a kir. földmívelésügyi miniszter úr részéről Nagy Károly lugosi áll. földmives-iskolai igazgató. Vizsgára állott összesen 13 I-ső, 35 II-od éves, együtt 48 rendszeres növendék, továbbá 8 árva a sepsiszentgyörgyi fiúárva- és szeretetházból. — A bizottság jelentését az EMKE Igazgató-választmánya március 18-iki ülése elé fogja terjeszteni.

— **A kukorica elvetése.** Az idő rohamosan halad. Lapunk e száma már márciusi kelettel jelenik meg, így tehát joggal mondhatjuk, hogy a következő hónapban (vagyis áprilisban) országszerte hozzáfognak a kukorica és a csamaládé elvetéséhez, amihez a magyar ország négy millió katasztrális holdat tevő kukorica- és kétszázézer katasztrális holdat tevő csamaládé területén minimo kalkulál kerek egy millió métermázsra vetőmagra volna szükség, még pedig kizárólag magyar gömbölyű szemű, utolsó termésű egészséges kukoricára. A tavalyi hozam pedig — amint tudjuk — nagyon silány volt, amihez hozzájárul még, hogy azt a csekélyke termést is jóformán egyes vidékek liferálták, míg egyes ország-részekben, s így Erdélyben is — bizony még irtagnak való sem maradt. A magyar földmívelési miniszterium természetesen nem kockáztatja, hogy ez eminens fontosságú mezőgazdasági cikkünk természetése körül hanyatlás álljon be, ami — eltekintve minden egyéb hátránytól — kihatással volna amúgy is gyengült állattenyésztésünkre is. A vetőmagra alkalmas kukoricáért azonban nemesak hogy képtelen árat követelnek mindenféle, hanem sok helyütt egyáltalán be sem szerezhető, pláne a kiszagdák által, akik például csak néhány holdat akarnak bevetni százes tengerire és akiknek tehát csak egy-két zsákkal kell. A kormányra hárult tehát a feladat, hogy az inségesek részére vetőmagról gondoskodják és a. mult héten felhívást intézett hat fővárosi céghez, hogy nagyobb mennyiségű, az említett célra alkalmas kukoricának áprilisban való szállítására terjeszsenek be ajánlatot. Az árlejtés első napja kedden volt a miniszteriumban, amely alkalommal az egyik versenyzővel 20.000 mmázsra kukoricára megkötötték a szerződést. Hir szerint a közeljövőben további jelentékenyebb tételre tartják meg az árlejtést.

— **Az önálló pusztai birtokosok közhelyviselése.** A közigazgatási bíróság egy konkrét esetről kifolyólag legutóbb úgy döntött, hogy a községek általános közigazgatási kiadásainak fedezésénél az önálló puszták birtokosaira is csupán a kiadások ama részének fedezésére vehető ki pótdadó, amely a községek törzsvagyonának jövedelméből már nem fedezhető.

— **Gőzekeszövetkezetek Szatmárvármegyében.** Mint Szatmárról jelentik, legújab-

ban a szarmármegyei gazdasági egyesület határozta el, hogy a megye gazdáit értekezletre hívja össze s a szükséghez képest a megye több helyén is megalakítja a gőzekeszbeszerző érdekeltségeket.

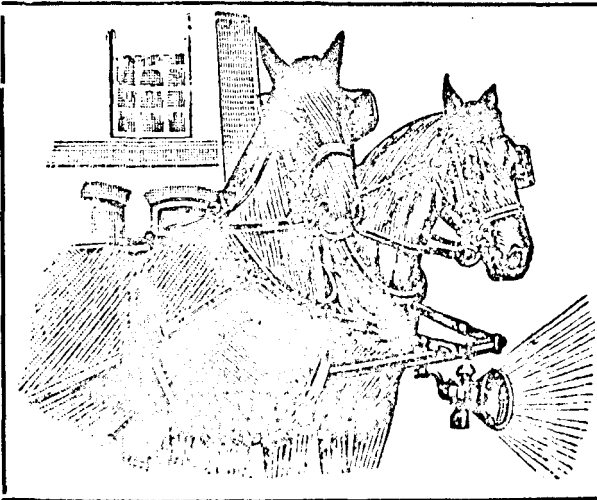
— **Svájcz lóbevásárlása.** A svájci szövetségi kormány a földmívelési miniszterium útján azon értesítést küldte az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-nek hogy közvetítésével folyó évi április havában 40 darab négy éves katonalovát óhajtna Magyarországon beszerezni. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” erre azt ajánlotta, hogy a svájci lóvásárló bizottság látogassa meg a folyó évi április 8—12-ig tartandó luxulóvásárt, amelyen a kívánt anyagot be fogja szerezhetheti. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tehát felszólítja a magyar lótenyésztőket, hogy saját jól felfogott érdekükben használják fel ezt a kedvező alkalmat, hogy Svájjal üzleti összeköttetésbe juthassanak és küldjék megfelelő lovaikat az említett luxulóvásárra, annál is inkább, mert ezen vásárlási kísérlet sikerülte esetén nagyobb mennyiségű lóvak megvásárlása biztos kilátásba vehető. Hogy milyen követelményeket támasztanak a megvásárlandó lovak iránt, erre nézve tájékozásul szolgáljanak a következők: Korrekt járás és állás, hosszú nyak, jó hátvonal, tiszta csontok és inak, jó paták, legalább 168 cm. magasság, szalaggal mérve, vagy 158 cm. botmérték, típusa a katonatiszti hátaslónak, mely súlyt is hordhat és kocsiiban is használható legyen. Jó származásra úgy apai, mint anyai részen különös súlyt fektetnek. Az átírat szerint a legjobban felelnének meg az oly lovak, melyek a mezőhegyesi törzs befolyása alatt tenyésztettek. Teljesen megfelelő lovakért 1200 - 1500 korona árat fizetnének.

— **Műhle magvai** a kereskedelemben létező legjobbak s kiprobált legtekintesebb minőségűek. Ezek kiváltképpen udvari és urasági kertészetek, ugyszintén jobb magánkertészetek részére valók, a hol mindig a szép virágok kiváltságait lesznek óhajtvá. A zöltségfélék magvai a főzélékfajok kiválogatott legjobb fajai, fajtiszták és megbízhatók, míg a mezőgazdaságiak legelsőrendű eredeti magvak, a melyekről k. pletekkel bőven ellátott nagy főkatalogust ingyen küld Mühle Vilmos, cs. és kir. udvari magszállító Temesváron

Óvári répamag
Lucernamag áll. ólomzárolva
Tavaszbúza
Zárttokú kék mák
Pernai lenmag
Fűmagvak
Duppai zab

• **Magyar bikák** •
Orpingtonok, Pekingi kacsák
Emdeni ludak és tojásaik

1484. — állandóan kaphatók —
Gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában, u. p. Koncza.

Acetylen-Lámpák,

ugymint asztali-, kerti-, udvari-, istálló-, konyha-, kézi-, bánya-, valamint kocsirud-, kocsiodal-, kocsipózna-, kerékpár- és automobil-acetylen-lámpák legnagyobb választékban:

Miklós Testvérek nagykereskedésében,
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 20. sz. (Andrássy-út sarok.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Telefon 16 37.

Erdélyrészi piaci ártudósítások.

A jelentés		Búza I. rendű	Búza II. rendű	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	Tej liter	Vaj klgr.	Tojás 5 darab	Réti széna q.	Őszi szalma 1 szekér	Tavaszi szalma 1 szekér	Lóhere-mag q-ként	Lucerna-mag q-ként	Túziifa 1 köbméter	Marha hús 1 kiló	Sertés hús 1 kiló	
helye	napja	m é t e r m á z s á n k é n t																	
k o r o n á k b a n																			
Brassó		19	18	16	13	17	30	2	50	10	8	5	132-134	134	7	80	1	12	
Beszterce	II. 28.	18	16	14	15	16	80	16	25						7	50	72	28	
Derecske	II. 28.																		
Dicsőszentmárton																			
Fogaras																			
Gyulafehérvár																			
Hátszeg																			
Kézdivásárhely																			
Kolozsvár																			
Dés																			
Nagy-Szeben																			
Sepsiszentgyörgy																			
Szamsujvár	II. 28.	19	18	17	16	15	18	28	180	25	8	4				4	40	80	
Szász Sebes	II. 28.	19	17	15	20	15	50	18								5	88		
Szászváros																5			
Székelyudvarhely*	II. 28.	18	50	18	16	15	50	18	50	28	1	90	35	8	5		88		
Székelykeresztúr	II. 25.	18	50	18	16	30	16	15	40	19	24	2	45	8		2	25	80	
Vajda-Hunyad																			

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok, márc. 1. Magyar elsőrendű: öreg nehéz páronként (400 kilogramm felüli súlyban) 120-121 fig, öreg közép (páronként 300-400 kgrmon súlyban) 127-128 fig, fiatal nehéz (páronként 320 kgrmon felüli súlyban) 127-128 fig, fiatal közép (páronként 251-320 kgrmon súlyban) 126-127 fig, fiatal könnyű páronként 250 kgrmig terjedő súlyban) 126-127 fig. — Magyar szedett: nehéz (páronként 280 kgrmon felüli súlyban) 127-128 fig, közép (páronként 240-280 kgrmon súlyban) 126-127 fig, könnyű (páronként 210 kgrmig terjedő súlyban) 126-127 fig. — Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgrmon felüli súlyban) 127-128 fig, közép (páronként 240-260 kgrmon súlyban) 125-126 fig, könnyű (páronként 240 kgrmig terjedő súlyban) 123-124 fig. — Sertéslétszám: február hó 27 napján volt készlet 18121 darab, február hó 28 napján főlhajtott 565 darab, február hó 28 napján elszállított 298 darab, március 1. napján maradt készletben 18688 darab. A hizott sertés üzletirányzata: élénk.

A központi vásárcsarnok árai. Husneműek. Vidéki marhahús hátulja 0.90-1 K, eleje 75-85 fill., borjú borbén, hosszan mérve, súlylevonás nélkül. Vidéki 85-95 fill., juhhús 60-70 fill., bárány borbén 85-90 fill., sertéshús szalonnával 1.04-1.10 K. lehozott sertés 1.10-1.20 K, mind kgrkint. Tojás I. rendű magyar ládatojás 83-84 K, tiszavidéki 82-83 Kor., erdélyi 81-82 K ládánként 1440 drb. — Tejtermékek. Centrifugált teavaj 2.40-2.20 Kor. jó friss főzővaj 1.60-2 K, tehéntúrós 34-40 fill. kgrkint. Élő baromfi. Rántani való csirke 2.40-2.60 K, sütni való 2.60-3.20 K, tyúk 3.20-3.60, pulyka 8-9 K páronként. Vágott baromfi. Az üzlet lanyha. Tisztán kezelt nehéz lud 1.24-1.80 K, ruca, pulyka és poulard 1.30-1.40 kor. kgrkint. Alma. Válogatott finom táblaalma I. 40-50, II. 26-32, III. 14-24 fillér kgrkint.

Értesítés.

Van szerencsém a né közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitünő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részeről
Kolozs és több szomszédos megye területére
ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.
Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomtóljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kimélő eljárással szolgálatára legyek.
Bármilyen felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálok.
Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.
Egyidejűleg óva intem a né közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő esábitó hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénzüintézetek közvetlen megbizását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbizhatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes — akár nem terhesen költséges.

Teljes tisztelettel 1243
Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

„Fiumei kávébehozatali Társaság“
kolozsvári főktelepe, Mátyás királytér 12. szállit bérmentve és vámmentesen eredeti fiumei árakban kávét, teát, rumot, francia és hollandi liqueuröket, csokoládét, cacao-t. 1436.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság
BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603.
Cheque számla: a Magy. Ieszámít. és pénzváltó-banknál.

BANKOSZTÁLYA
utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolítja az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ.
kölcsönt gazdálknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,
KÖLCSÖNT
sorsjegyekre, értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Arjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.
Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA
utján szállit csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:
Gazdasági gépeket,
Gőzcsőpő készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgyári berendezéseket,
Szeccskavágókat, 1461
Répavásókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfi-nyésztés, gépek és eszközök, tejelepek, csukor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Műtrágya, erőtakarmányok, Dermelasse, zók, ponyva stb. stb.

A LAPPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Segéd-szerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselesége Kolozsvárrt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
4%-OS ÉS 4 1/2%-OS
Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett (a magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiainak véleményét. (1001.)
A bank képviseleségének kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereménykötvények

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évtlen.

Vagyonsbiztonsági tőkéje 116 millió korona.
A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviseleség
Kolozsvárt:
Szekula Akos
vezérfelügyelő (1003)

Wertheimer József

1891
mezőgazdasági szesz-,
szeszfinomító, sajtolt
szeszélesztő gyára és
tejgazdasága

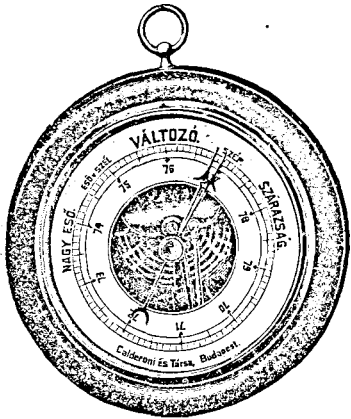
Kolozsvár, Árpád-út 38.

Sárga és fehér Orpington keltető tojásokra

megrendeléseket elfogadok. A tojások ára darabonként 1 korona. Legkisebb megrendelés 12 drb. Csomagolás külön e célra készült ládikában 1 korona

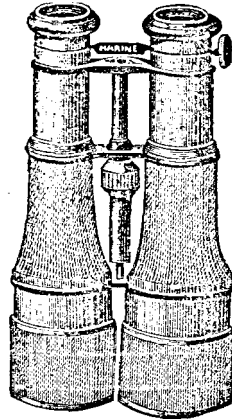
A vételár és csomagolási díj előre beküldendő. — Cim: (1507.)

Ordódy Mailáth Gizella
BUDAPEST, IV., Muzeum-körut 7. sz.

Calderoni és Társa Budapest, Váci-utca 1.

Aneroid légsúlymérők, (Hygrométerek, nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esőmérők, maximal- és minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, világos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegvíz hőmérők, kazal hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

Burgonya-mérlegek és gabona-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szesz-mérők, hitelesített cukor-mérők.

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározása.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskereszten, Mérő-láncok rectificációval, szögtűző korongok, szögtűkrök, léptékek és rajzszerkek.

Tábori, vadász és színházi látszóvegek, Zeiss, Busch és Goerz-féle prismás távcsövek, Szemüveg és orrcsüptetők és védőüvegek, Fényképezési készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1439

BABÓS és TÁRSAI

vaskereskedése KOLOZSVÁRT, Deák-Ferencz-utca 25. szám.

A nagyérdemű gazdaközönség szives tudomására hozzuk, hogy üzletünkbe újabban egy nagyobb összeget fektettünk be és raktárunkat megnagyobbítottuk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy nagyra becsült vevőinket gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett szolgáltatjuk ki.

Raktáron tartjuk mindazon cikkeket, amelyek egy gazdaságban szükségeltetnek, u. m. Gazdasági gépek és eszközök, Kudsiri-rudvasak, vaslemezek, építkezési vasgerendák, Konyhaberendezési cikkek, Kötél és lánczárak, Beocsini-Cément, Gypsz, nádfonat, Carbolineum, Kátrány, mindennemű Festékárak, Gépszíj, Gépolaj, Gépszir, Kocsikenőcs, Mécsolaj, Rézgálicz, Raffia háncs, Aszfalt és elszigetelőlemezek, Kovács-szén, Kox és Faszén, Fleischmann-féle szabadalmazott tejkanakák stb.

Gazdasági gépekről árjegyzéket díjmentesen küldünk. 1473

Telefon szám: 351.

Telefon szám: 351.

Gulyabeli szarvasmarha árverési hirdetmény.

A kolozs-tordai m. kir. állami ménegazdaság tisztavérű magyar erdélyi fajta tenyésztéséből származó 8 darab fiatal tenyészbika Tordán az állami gazdaság majorjában f. évi márczius hó 16-án délelőtt 10 órakor nyilvános szöbéli árverés útján készpénzfizetés ellenében eladásra bocsájtatik.

Ezen árverésre az érdeklődők Kolozsvár felől a reggel 6 óra 11 perczkor induló 502. számú gyorsvonattal; Tüvis-Kocsárd felől az 550. számú személyvonattal Aranyos-Gyéresen át reggel 7 óra 55 perczkor érkehetnek Tordára

Az állatok pontos leírása a kolozs-tordai m. kir. ménegazdaság intézősége által (Kolozs-puszta, utolsó posta: Kolozs, távirida állomás Kolozs-Kara) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1905. évi február hó.

1518

M. kir. földmívelésügyi Miniszter.

Irodalmi jelentés! Megjelent KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA

az 1905. évre szóló Hasznos Könyvnapár,

mely irodalmi részében rendkívül érdekes közleményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és Szomaházy tollából és felüli a klasszikus és modern magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az egész magyar irodalom termékeit bibliographiai csoportosításban. A könyvnapártan előforduló műveket csekély havi részletfizetésre szállítjuk.

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál nélkülözhetetlen nagybecsű díjjalanul és bérmentve segédkönyvet mindenkinek küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalmat felüli gazdag tartalmu könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékünket is. **Czégünk**, mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálni, mindenkinek, még a legszerényebb jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi, hogy könyvszükségletét előnyös fizetési módokat, csekély részletek mellett beszerhesse.

Tessék kérni az 1905. évi Hasznos Könyvnapárt díjjalanul és bérmentve!

Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában már megfelelő szép eredménnyel működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

Kunossy, Szilágyi és Társa
Könyv-, mű- és zenemű- nagykereskedés és kiadóvállalat
Budapest, Ujvilág-utca 16.

„Milleniumtelep“ Nagyósz.

L E S O I O S C H O Á R A K I

I K E R E É P Q Ó S O T O S E T I

1429

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, amely szőlőiskola állami segítségével és állami felügyelet mellett létesült.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1351.

Akáczmag

csemeték, 2 évesek ezre 3 korona, válogatott 6 korona. — **Spárgagyökerek** ezre 10 korona. A fajok ezek: argenteuilli, conover, eibenschützi. — **SZABÓ LAJOS** kertészete **APOSTAG.** 1519

2 drb 3 éves

szép páros, világos **pejkancza csikómat** szeretném eladni itthon, a székely-Kocsárdi állomásnál. Vendéglős vagyok, itt vannak a csikók is. Bármelyik vonat áll addig, míg megtekintik. **Kiss Erzsébet.** 1520

Gróf Teleki László Gyula

uradalmából származott és államilag ólmozott

Lóhere vetőmag

a kolozsvári közraktárban 50 és 100 kgrammos zsákokban kerül eladásra.

Értekezhetni a közraktár igazgatóságánál és Szilágyi Ferencz urad. jószágfelügyelőnél Kendi-Lónán, (posta helyt.) 1516

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúrók.

1475

Államilag ólomzárolt

kizárólag legmegbízhatóbb eredeti

Erdélyi, Háromszéki és Erdővidéki

LÓHEREMAGVAK

és ólomzárolt luczernamag legjutányosabban
beszerezhetők

Az Erdélyrészi Tárházakban Kolozsvárt.

Mintázott ajánlatok kívánatra bérmentve küldetnek. 1508

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részv.-társ.

● Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. szám. ●

Olcso törlesztéses kölcsönöket nyújt kolozsvári bér- és magán lakóházakra készpénzben való folyósítás mellett 10—40 évig terjedő időre.

Mint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank jelzálogosztályának képviselője 35—50—85 éves időtartamra nyújt új és convertál már meglevő régi törlesztéses kölcsönöket, földbirtokokra 4%-os és 4½%-os záloglevél alapon folyósított törlesztéses kölcsönöket a legmértányosabb feltételek mellett.

Felvilágosítással készséggel szolgál

1505

az igazgatóság.

Törlesztő kölcsönök.**Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank**

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók földbirtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kissébbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Hirdetmény.

Huszonöt mmázsa csiraképes tiszta tavaszi bükköny mag és Négyszáz métermázsa jóminőségű préselt búza-szalma szükségletünk fedezésére ajánlatokat kérünk.

Ménészgazdaság intézősége Kolozspusztá,
u. p. KOLOZS. 1506

A lanyha irányzat következtében a
lóheremagnak

folyó évi január hó 1-én megjelent főárjegyzékemben rovatolt
 árát hatályon kívül helyezem.

Mintákat és nagyobb szükségletnél előnyajánlatot szívesen
 küldök. Kérem a A , A_a és A_b jelzésű mintákat a más-
 ————— honnét eredőkkel összehasonlítani. —————

A mostani árak 50 kilónként következők:

4. számú prima primissima 95 korona

(tisztaság 98%, csirakéesség 98%)

4_a sz. legelsőrendű 93 korona

(tisztaság 98%, csirakéesség 97%)

4_b sz. elsőrendű 92 korona

(tisztaság 96%, csirakéesség 96%)

Utolsó évi termésű, szavatolt csiraképes

4_c sz. lóhermag 85 korona

4_d sz. lóhermag 80 korona.

Az arankamentességet a kir. magvizsgáló állomás ólomzára igazolja.

Olasz és amerikai lóherét nem forgalmazok.

Azonkívül a legjutányosabb **napi áron** ajánlom az összes most
 vethető **gazdasági magvakat.**

Mauthner Ödön

cs. es kir. udvari magkereskedése

1383

VII., Rottenbiller-u. 33. sz. **Budapesten** IV., Kossuth Lajos-u. 4. sz.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTY

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alát
Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsonöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD

Fischer és Társa

— **Faiskolák** —

Nagy-Enyed (Alsó Fehérmegye.)

Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknek tömeges
produkálása a legfinomabb és legjobb csemege

és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadonczok,
Gleditsiák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber
Gömbakác, Szamóca, Ribiszke (vörös szőlő),
Egres stb. stb.

Megbízható kiszolgálás. — Olcsó árak.

Szakszerű csomagolás. 1352

Pályázati hirdetmény.

A gyulafehérvári püspöki papnövelde birtokai Oláh-Herepe és Oláh-Girbó községekben haszonbérbe adatnak 1906. évi január hó 1-től számitandó 6, esetleg 12 évre. A pályázatok irásban a papnövelde igazgatóságához nyújtandók be 1905. évi április hó 1-ig. A bérleti szerződés minden pontja szigoruan lesz betartandó.

Főbb feltételek:

- 1) minél nagyobb évi haszonbér;
- 2) az évi haszonbér biztosítására éppen annyi készpénz teendő a papnövelde pénztáránál, a mennyi az évi haszonbér;
- 3) a haszonbérletheől származó bárminő perek költségeinek, valamint a haszonbérlelt birtokokon előállható bármily károknak fedezésére biztosítékul leteendő 10.000, irva tízezer korona akár készpénzben, akár elfogadható értékpapirokban, akár ingatlan vagyonnak telekkönyvileg első helyen való lekötésében;
- 4) bérlő köteles télen-nyáron állandóan egyik birtokon lakni, a másikon pedig becsületes, szakértő és rendszerető gazdatisztet tartani; ha maga személyesen nem lakik ott, köteles évenként külön e czimen a papnöveldeinek fizetni 1000, irva Egyezer koronát; ha a másik birtokon nem tart kifogástalan gazdatisztet, e czimen köteles a papnöveldeinek külön fizetni 500, irva Ötszáz koronát minden évben;
- 5) köteles bérlő saját költségen minden lakóházat festetni és tisztántartani; továbbá köteles saját költségen minden kerítést, kaput, hidat, ajtókat és ablakokat mindjárt kezdetben kijavítani, állandóan jó karban tartani és a bérlet végén így visszaadni;
- 6) nagyobb javítások költségeinek egyharmadát, újabb építkezések költségeinek felét bérlő köteles fizetni minden egyes esetben;
- 7) az oláhgirbói tagosított birtokon köteles bérlő saját költségén jó istállót, jó cselédházat, jó kútat és jó kerítéseket építtetni s bérlet végén azokat jó karban az intézetnek átszolgáltatni;
- 8) köteles bérlő saját költségén mindkét birtokon a szőlőket amerikai ojtott nemes vesszőkkel teljesen ujraültetni (minden évben legkevesebb egy holdat) és a bérlet végén teljesen jó karban hátrahagyni; ellenkező esetben a megbecsült kárt köteles megfizetni.

Kelt Gyulafehérvárt, 1905. február 11-én.

1499

A papnövelde igazgatósága.

Importált vetőmagból —
— első utántermésű

Hanna Vetőárpa

eladó 100 klgr.-ként 18 koronájával
Aranyos-Gyéres állomásra szállítva.

Br. Bornemisza Elemér

1513 gazdaságában

Hadrév, u. p. Gerend.

Uj könnyű Zongoradarabok.

Paál Henr. Magyar Táncképek: Andalgó, Palotás,
Toborzó . . . . . 2 kor.

Poldini E. 6 Divertissement: Valse — L'accolade —
Oiseaux de passage — Marche des liliputiens —
Barcarolle — Temps pluvieux darabja 1 kor.

Siklós Albert. Suite Mignone Terefere — Scherzo —
Balon — Est a hegytetőn — Bölcső-
dal — Gavotte, darabja . . . . . 1 kor.

Paál. 3 könnyű magyar ábránd. I—III. füzet à 2 kor.

Kiadja: **MÉRY BÉLA** zeneműkereskedése

BUDAPEST, Andrassy-út 12. 1462. II.

Birtoktulajdonosok, gazdák és vizsontelárusítók figyelmébe!

El van ismerve nemcsak az országban, de külföldön is, hogy **Háromszékmegyében** (Erdély) mindig legjobb, legszebb csiraképessegre legkiválóbb **lóhermagvak** teremnek — ezt előre bocsátva, ajánlunk, valameddig a lanyhaság és készletünk tart legszebb, legelsőrendű, nagyszemű, általunk gondosan, teljesen tisztára takarított, államilag vizsgált és ólomzárolt aranka mentes **Lóhermagot** Uzoni vagy Brassó állomásról elszállítva utánvétellel a **170 korona mmázsánként**, Tavábbá szavatolt nagy arankamentes, szép nagyszemű **Háromszéki nyers Lóhermagot** a **150 korona métermázsánként**. Az idén már, mint minden évben uradalmaknak nagymennyiségű **lóhermagvakat** adtunk el. — **Kívánatra** mintát bérmentve azonnal küldünk.

Czim: **Kohn Mórítz Fiai, Uzon,**

Háromszékmegye. 1512

Eladó szőlőoltványok.

Babós Miklósnál, ki Tordán 10 évig volt állami amerikai szőlőtelep kezelő, több ezer darab **Olasz és Rajnai riesling** ezere **180 kor.**, a **Muscat-Lünel** ezere **200** korona, I osztályu gyökeres fásoltvány **Riparia Portalison 1000 drb. 200** korona, az oltványoknak úgy fajtisztaságáért, mint jó forradás, dús gyökéret és hajítás, szóval azok szokványszerűségéért teljes felelősséget vállal.

Czim: Babós Miklós

Egerbegy, u. p. Aranyos-Gyéres.

1509

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége**Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám**

1458

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

GÖZCSÉPLŐKÉSZLETEKET, ipari czélokra alkalmas compound lokomobilokat, szesz- és benzin-motorokat,**MILLENIUM** fűkaszaló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

Az „Athenaeum” irod. és nyomd. r.-társulat kiadásában megjelent

Gazdasági Művek.

Bakay N. Kendertermelés	3.—	Roboz. Szénkéreg alkalmazása	3.—
— Lentermelés	2.40	Rodiczki. Keresk. és ipari növények. 2 köt.	4.80
Baranyay. Konyhakertészet	3.40	— A juh és gyapju ismertetése	4.—
Brümmer. A takarmányozás gyakorlata	4.—	— Gyakorlati répatermelés (2 kiad.)	2.—
Gothard S. A városi hulladékok értékesítése	3.—	— Gazdasági tanácsok (Új kiadás).	3.—
Grubiczy G. Tyukok	—60	— Takarmánytermesztés	3.—
— Baromfitenyésztés I., II.	3.60	Rovara F. Répatermelés	5.20
Hilgard. Szikes talajok öntözése	2.—	Schmid J. Jóságaink rendezése	2.60
Kenessey K. Trágyakezelés	1.—	Semler. Gyümölcsértékesítés	2.—
— A buza vetőmag	1.—	Sporzon. Mezőgazdasági üzemtan	5.60
Kiss Verner. Aprójóság tenyésztése	2.40	— Mezőgazdasági számvitel	4.—
Lázár. Gazdasági segédeszközök	3.60	Szabó A. A házi állatok boncztatana	8.—
L. coteux. A csalamádé és egyéb takarmányok	4.—	Szalay. Burgonyatermelés	3.—
Milhofer. Mezőgazdasági munkáviszonyok	6.—	Szilassy Z. Fű-féle takarmánynövények	4.—
Mittermeier. Szeszgyártás	2.—	Szüts Mihály. Mezőgazdasági becsléstan	4.80
Molnár I. Szőlők újjaalakítása	2.40	Tormay. A szarvasmarha I.	4.—
Ottó-Benes. Rózsatenyésztés	1.80	— II.	8.—
Papst. Szarvasmarhatenyésztés	10.—	Vadászműszótár, magyar-n. és n.-magyar	1.60
Praznovszky. Dohánytermelés	2.—	Wolff. Okszerű takarmányozás	4.—
Raiffeiseln. A hitelszövetkezetek	2.—	Zlamal V. Állatkor- és gyógytan	11.—

Kaphatók az Athenaeum r.-t. könyvkiadó hiv.-ban (VII., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Az Athenaeum r.-társulat kiadásában megjelent alábbi műveket különösen

Vadászat kedvelők figyelmébe ajánljuk:

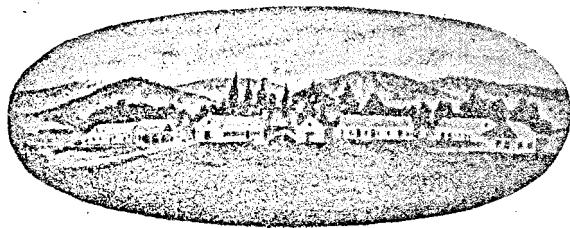
Diezel-Mika. Az apróvad vadászata	20.—
Fónagy. A vizsla idomítása	6.—
Hynsphil. Az angol vizsla	4.—
Mika. Vizslaidomítás kötet	2.40
Hanusz István. A növények világából	3.—
— A fák birodalmából	4.20
Balkay Adolf. A szarvas és vadászata diszköt.	10.—
Bárony István. Magyar természeti és vadászati képek, diszkötésben	13.—
— Vig világ, diszkötésben	24.—
— Erdőn, mezőn, diszkötésben	20.—
— Mulattató vadászrajzok, diszkötésben	8.—

Kiváló művészek remek, eredeti rajzaival és műmellékletekkel.

Kiadta az Athenaeum irod. és nyomda r.-t. (Budapest, VII., Kerepesi-út 54.) és megrendelhető ugyanott, mint minden hazai könyvárusnál. 1470 I.

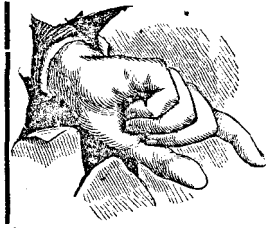
Eladó szőlővessző, zöldajtvány, fásajtvány,

Vityé Miklós szerbesanádi szőlőbirtokosnál tavaszi szállításra eladásra kerül a leglelkiismeretesb kiszolgálás mellett minden legkiválóbb borfajtából, ugyintén a legfinomabb csemegefajtákból, sima és gyökeres zöldajtvány és gyökeres fásajtvány ezre 100, 180, 200—300 koronáig; Expusit s csak lugasnak válogatott 20 drb. gyökeres ojtvány 10 korona, továbbá európai sima és gyökeres vesszők 6 koronától 30 koronáig, valamint gyökeres riparia Portalis és rupestris Monticola, egy éves gyökeres vesszők I. osztályban 40 korona, II. osztályban 20 korona. — Saját termésű bor Schiller 30, fehér 32 korona árban hectoliterje. 1490

Eladó birtok.

Kisküküllővármegyében az állomástól 5 kilométer távolságban fekvő 480 cat. hold prima rét, szántó, legelő, szőlő és erdőből álló birtok megfelelő udvarházzal, gazdasági épületekkel ellátva eladó, ára 56,000 forint.

Czim a kiadóhivatalban megtudható. 1415

A czimre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis F. Bergeran-fils leghiresebb páris gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,

Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve 1356

A legjobb új, egyszer használt

ZSÁK,

vizhatlan PONYVA a legolcsóbban kapható

FISCHER J.

ponyva- és zsákáruházában BUDAPEST, V., Nádor-u. 31—33.

KÖLGSÖN-PONYVÁK

széna- és szalmaszállítás-hoz a legjutányosabb kölcsöndij mellett 1451

A legszolidabb kiszolgálás.

Mindennemű, vizben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugyint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérészközlések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság
 ● LEOBESDORF. ● BUDAPEST. ● RATIBOR. ●
 Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiórlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

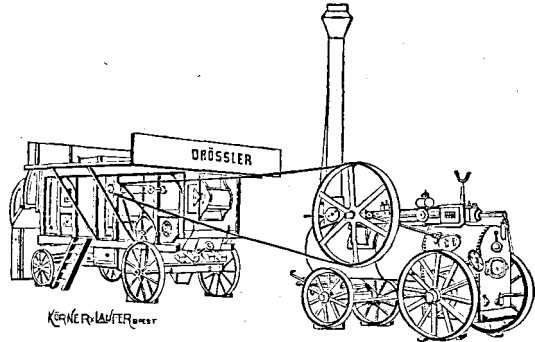
Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve. 1485

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár
 BUDAPEST, VI. Váci-körút 59. 1449

Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Gőzcséplőket, Járgányos- és kézi cséplőket, Benzin- és nyersolajmotorokat, malomberendezéseket és mindenféle egyéb gazdasági gépeket,

Gőzeke-készleteket szállít szolid kivitelben, kedvező fizetési feltételek mellett.

Árjajánlattal és költségvetéssel kívánatra díjmentesen szolgálok.

Képviselek keresetnek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.270.000.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok	"	255.200.02 "
	Összesen:	2.125.200.03 K.
1901. évi fölösleg	"	90.349.— K.
1902. " " " "	"	59.782.36 "
1903. " " " "	"	109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszinté az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselek közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

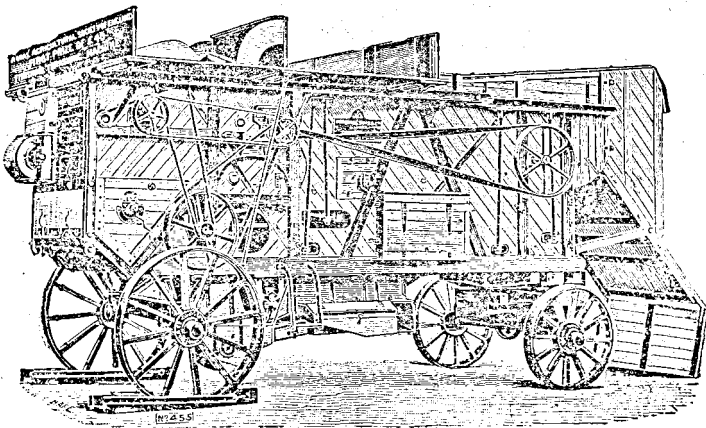
A Bizalom

legnagyobb jele, hogy szőlőoltványaim legnagyobb részét már lefoglalták s egymillióból csak 150,000 van eladó. Sima zöld oltvány . . . 90 korona ezrenként. Gyökeres zöld oltvány 160 " " 2 éves gyökerű zöldoltv. 180 " " mely idősebb szőlők pótlására legalkalmasabb. Legolesőbban a legjobb fajokban és kitűnő minőségben szőlőoltvány csakis nálam szerzhető meg. Székely J. Gyöngyös, Szt.-Urbán templom. — — — 1517

az igazgatóság.

GRAEPEL HUGÓ gépgyáros

Marshall Sons & Co. L. vezérigénynöke
 BUDAPEST, V., Váci-ut 40-46

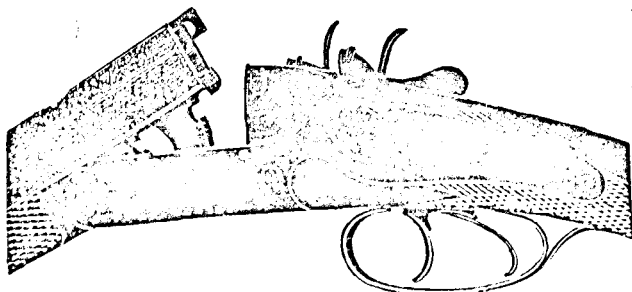

Ajánlja:

Eredeti MARSHALL-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányú legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lőhere cséplőgépeit és szab. törekrostart vaslemezéből, melyből a múlt évben körülbelül 1000 darabot szállított.

Ezen szab. törekrostart mindenütt jól beváltak és hajlandó vagyok azokat bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobbak, mint bármely másfajta törekrostart.

Gazdasági árjegyzéket, törekrostart leírást, mintát és elismerő levélfüzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. 1066

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fegyvergyár és (précios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármely rendszerű vadász- és cshellővő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-3— kilogramm.

Ujdonság: Browning-féle automatikus sorét ismétlő fegyver 225 korona gyári árbán.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve. Levelezés magyar! Levelezés magyar!

1242

RÁCZ GYÖRGY a teletcska magaslatán fekvő kulai jolánföldi szőlőtelepét és kertészetét bérbe vettem, amiről a nagyérdemű közönséget értesítem megjegyzem, hogy főtörökvésem lesz a legszolidabb kiszolgálás a fajtisztaság megőrzése a jolánföldi szőlőtelep jóhírnevének ápolása. Egyben jelzem, hogy a szőlőtelepen kapható: 1. Szokványminőségű gyökeres és sima zöldajtvány. 2. Amerikai és európai gyökeres és sima vessző. 3. Gyümölcs-,

kajszin- és barackfák, Gleditsia és minden más felülmuló **Maclura Aurentiaca** élősövény.

MANHOLD KÁLMÁN nagybérő, Kula, Bácsm 1456

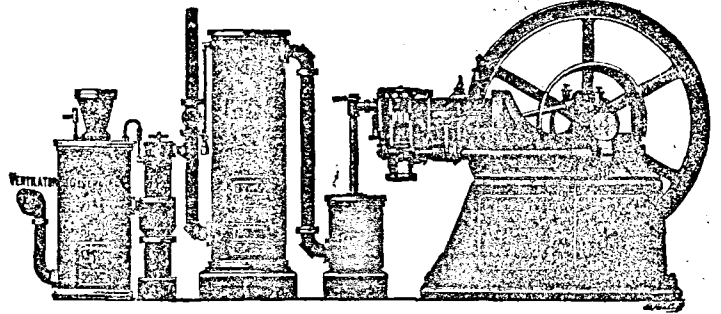
VETŐMAG

Hanna árpa 50 kilónként 9 koronáért,
Duppai zab 50 „ 7 korona 50 fillérért
vevő zsákjaiban kapható 1500

— míg a készlet tart készfizetés vagy utánvétellel —

László László és Gyula gazdaságából
Nagy-Iklódon, posta, vasut és távirda állomás.

Az árpa 1904. évi átlag hozama 15 mm, a zabé 12,50 mm.
volt. Erdélyi égalji viszonyaink között kitűnően bevált fajok

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek
2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú
gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

1465.

Könyvek bámulatos olcsó árban!

Jókai: Összes művei 100 kötet, diszkötésben 250 frt. helyett	130 frt. — kr.
Szilágyi: Magyar nemzet története, 10 kötet, diszk. 80 frt. helyett	35 „ — „
Eötvös báró: Összes munkái 20 kötet, diszk. 52 frt. helyett	28 „ — „
Mikszáth: Összes munkái 20 kötet, diszkötés 60 frt. helyett	30 „ — „
Petőfi: Összes munkái 2 kötet, remek képekkel, diszk. kötésben 36 frt. helyett	15 „ — „
Beniczky: Összes munkái, 20 kötet 60 frt helyett	30 „ — „
Báronyi: Róna és erdő, gyönyörű diszkötés 6 frt. helyett	3 „ 50 „
Gárdonyi: Göre Gábor összes munkái 10 kötet 18 frt helyett	11 „ — „
Jókai: Szabadságharc diszkötésben 12 frt helyett	6 „ — „
Vas Gereben: Juratus élet, diszk. 2 frt 80 kr. helyett	1 „ 40 „
Bajza: Összegyűjtött munkái 3 k. diszkötésben 17 frt helyett	6 „ — „
Flamarion: Világ vége, 7 frt helyett	3 „ 50 „
„ Csillagok világa 2 k., diszkötésben 3 frt helyett	1 „ 50 „
„ Ujabb csillagászati olvasmányok 4 frt helyett	1 „ 50 „
Marlitt: Vén kisasszony titka, diszk., 2 frt 80 kr. helyett	1 „ 40 „
Radó: Költők albuma, remek diszkötés, 5 frt helyett	3 „ — „
Jókai: Kis dekameronja, 100 novellái, 3 diszkötés 7 frt. 50 kr. helyett	4 „ — „
Marczall: Világtörténet, 6 kötet, eredeti diszkötésben 48 frt. helyett	20 „ — „
Az Osztrák Magyar Monarchia, írásban és képen 7 kötet, kötve 70 frt. helyett	12 „ — „
Szalay: Magyarok története, 5 kötet, kötve 26 frt helyett	9 „ — „
Sue: Párisi titkok, 15 kötet, kötve. Rendkívül érdekes regény	6 „ — „
Meissner: Schwarzelb. Történeti korrajz, 8 kötet, kötve 9 frt 60 kr. helyett	3 „ 50 „

Kaphatók BRÓDY F. antiquar-könyvkereskedőnél, Budapesten, V.. Váci-körút 28. sz. Ugyanitt bármely szakba vágó könyvek, valamint könyvtárak legjobb áron vétetnek. Árjegyzék ingyen és bérmentve 1448.

BÜKKFA-SZÉN

waggonszámra métermázsánként 2 koronak 80 fillérért
Rettegli sz.v.v. állomáson waggonba rakva, lehát a legolcsóbban beszerezhető

Gróf Teleki László Gyula úr
erdélyrészi erdészeténél

Keesed, u p. Nagy-Iklód.

NB. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számítatik fel; vagy zsákot kérünk küldeni Szállitunk szemet kisebb mennyiségben is, csak az illető küldjön zsákot, vagy pedig a zsák árát is felszámítjuk.

Megrendeléseket szíveségből átvesz az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is. 1423

Jutányosan eladók

Százados

uj marhamérlegek

1500 kgr. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles,

Uj szekér

hidmérlegek

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlylával 4 méter hosszú, 2 méter széles. 1424

Becserélek

6cska marhamázsákat uj hidmérlegekre — Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ mérleg-
műszerész.

Budapest, VII., Dohány-utca 78.

Magy. Unit. Egyház Ladamos-Alamori uradalmába (Alsó-Fehérmegye) gazdasági intézői állás

folyó évi május hó 15-én betöltendő lesz, miután ezen tisztii állás korpótlékkal beállított jól dotált elsőrendű biztos állás, amire pályázatot hirdetek.

Ezen állásnak pályázóitól kívántatik:

Felsőbb gazdasági tanintézeti oklevél, több évi gyakorlat és lehetőség a román nyelv bírása, — mert aki románul beszél, előnyben részesül — fedhetlen előélet, 30—40 éves kor, jó írás és számvitelbeni jártasság.

Fizetési és egyéb feltételek — megtudhatók alólírott jószágigazgatónál — ahova a pályázati kérvények is beadandók.

Kérvény felszerelendő: Oklevél másolat, kereszt levél, szolgálattal gyakorlati bizonyítvánnyal.

Pályázati határidő folyó évi március hó 31-ig.

Szentiványi István,
jószágigazgató.

1493

Nagy könyvárleszállítás!

Bizonyos számú példányok elkeltéig az alatt felsorolt irodalmi nivón álló, felvágatlan új példányú műveket, bármily kis rendelésnél is a bolti ár egynegyed részéért szállítom. — Fölhívom a tisztelt könyvedvelő közönség szives figyelmét, hogy ezen kedvező alkalmat el ne mulassza, amennyiben ily kiválóan alkalmi vételek beszerzése ritkán eshetik meg. — Legújabb, a teljes magyar irodalmat olcsó áron felkaroló árjegyzékemet kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

VASS JÓZSEF könyv-áruháza,

Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. szám.

- Dedik—Crescens Lajos. Kolostorból kolostorba. Utirajzok. K (4.—) 1.—
 — Diszkötésben K (6.—) 1.50
 Kálmán Károly. Könyvek könyve. Dávid király zsoldárk. K (6.—) 1.50
 Krisztus Urunk követése versekben. Köt. K (6.—) 1.50
 — Dávid király zsoldárai. K (4.—) 1.—
 Meneás. Egy hívő szavai. K (1.—) .25
 Fischer Lajos dr. Lelkigyakorlatok kézi könyve. Nyolcvanhat elmélkedés sz. Ignác-féle rendsz. K (4.—) 1.—
 Ravignan Xav. Ferenc után dr. Ficher Lajos. Lelki beszélgetések mindenemü és rangu katólikusok számára. K (3.—) .75
 Lelki abc-vel megtoldva. K (3.—) .75
 Huszár Károly. Száz év előtti kulturharc a jelenkor tükré. Történeti és életképek. K (4.—) 1.—
 — Diszkötésben. K (6.—) 1.50
 Munkay János. A boldogságos Szűz, Isten anyja, Mária élete. K (4.—) 1.—
 Riedl Kázmér. Elmélkedések a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedése és haláláról. Kötve. K (2.—) .50
 — Sz. Mária a mi Anyánk. Elmélk. Köt. K (2.—) .50
 Tóth Béla. A mi Urunk Jézus Kristus gyermekégéről írott könyv. K (1.60) .40
 — Ugyanaz. Kötve. K (2.40) .60
 — Ugyanaz. Albumalaku kiadás, Dürer rajzaival. Diszkötésben. K (12.—) 3.—
 D'Annunzio Gabrielle. Szerelmem diadala. R. K (2.—) .50
 Balsac Honore. Harminczéves asszony. R. K (2.—) .50
 Beniekyné. Az élet viharában. Regény. K (2.—) .50
 Ábray Károly. Hazáért és szabadságért. Regény 2 kötetben. K (4.—) 1.—
 Bányai Elemér. Örmény adomák és egyéb apróságok. K (4.—) 1.—
 Babos László. Nők könyve. Amulettek a nők szellemi, erkölcsi és társadalmi életéből. K (2.—) .50
 A Bosszu. Angol reg. F.: Veress Sándor. K (2.—) .50
 Erdélyi Zoltán. Margitsziget és más költői elbeszélések. K (2.—) .50
 Gara József. Bukott nagyság Magyar társadalmi regény. 2 kötet K (4.—) 1.—
 Gorkij Maxim. Régi emberek Regény. K (3.—) .75
 F. Palmie után H. Gózon Gyula. A Szentföld lovagja. Tört. reg. a kereszténység I. századából. K (6.—) 1.50
 Gorkij Maxim. Egy Leány. Regény. K (3.—) .75
 Horváth Farkas. A tenger világa. (Kirándulás a tengerre). K (1.60) .40
 Gyp. Édes titok. Regény, Kötve. K (3.—) .75
 Keleti Márton. Magános Emberek. Elb. K (2.—) .50
 Lucián (Zöldi M.) Klaszikus Bűnperek. K (2.—) .50
 Mártonffy Imre. Szinpadtól a kolostorig R. K (2.—) .50
 Móric Pál ifj. Kurta nemesek földjén. R. K (2.—) .50
 Őszi Kornél. Teliverek. Jó kompánia és egyéb elbeszél. K (3.—) .75
 Az ördög kalapja. Olasz regény. K (3.—) .75
 Paral Bertalan. Ambruska mint hagyaték és egyéb derűs históriák. K (2.—) .50
 Shakespeare W. Romeo és Julia. Sz.-játék. K (2.—) .50
 — Othello, a velencei mór. Szomorujáték. K (2.—) .50
 — Makrancos hölgy. vigjáték. K (2.—) .50
 Flamarcon Camille. Uránia. K (2.—) .50
 Világ vége. K (4.—) 1.—
 Gunter C. A schonnai kisasszony. Amerikai regény K (4.—) 1.—
 Gorkij Maxim. Szegény Emberek. Regény. K (2.—) .50
 — A pénz elbeszélés. K (2.—) .50
 Gutius. Jómadarak. Hum. törv. karcolatok. K (2.—) .50
 — Vádlottak padján. Ujabb t. karcolatok. K (2.—) .50
 Hauptmann G. Alakok. Regény. K (2.—) .50
 Kielland S. Nyomorban. Regény. — Doyle, Mérnök hüvelkujja. Elbeszélés. K (2.—) .50
 Kipling Rudyard. Hidépitők. Ind. tört. r. K (2.—) .50
 Mátyás király élete és halála. K (2.—) .50
 Maupassant. Boldog és boldogtalan szerelmem és egyéb elbeszélések. K (1.60) .40
 — Mámoritó történetek. K (1.60) .40
 — Fifi kisasszony és egyéb elbeszélések. K (1.60) .40
 Mai Károly. Vörös lovag. Iudus történet. K (2.—) .50
 Montefin Xaver. Örült szerelme. B. reg. K (2.—) .50
 Nagy Napoleon császár élete és halála. K (2.—) .50
 Öcskay brigadéros. Rákóczy villama. Élete, árulása és halála. K (2.—) .50
 Ohnet György. A bánya. Regény. K (3.—) .75
 — Vasgyáros. Regény. K (3.—) .75
 — Élet harcrai. Regény. K (2.—) .50
 Pékár Gyula. Dodo főhadnagy problémái. II (2.—) .50
 — Manóver, szerelmem és egyéb elbeszél. K (2.—) .50
 Podmaniczky F. Naplótöredékek. 4. köt. K (24.—) 6.—
 Ribáry Ferenc. Legújabb kor története. K (3.40) .85
 Szalay László. Magyarország története. 5 kötet diszkötésben. K (60.—) 15.—
 — II. Rákóczy Ferenc bujdosása. K (4.80) 1.20
 — Galánthay győf Eszterházi Miklós Magyarország nádora. 3 kötet. K (28.—) 7.—
 Széchényi István. Magyarország sarkalatos törvényei és állami fejlődése. K (3.—) .75
 Szeremlei Samu. Magyarország krónikája a 1848—49-iki forradalom idejéből. 2 kötet. K (6.—) 1.50
 Szilágyi Sándor. Rajzok a forrad. u. id. K (3.—) .75
 Athallócy Lajos. Oroszország és hazánk K (5.—) 1.75
 Szokoly. Mexikó története Miksa császárig. K (6.—) 1.50
 Szinyey József. Komárom 1848—49-ben. Naplótöredékek. K (8.—) 2.—
 Thaly Kálmán. Nagyszombati harc. Haditörténeti epizód. K (3.—) .75
 — Rákóczy-tár. Történelmi érdekű naplók, levelezések stb. 2 kötet. K (14.—) 3.50
 Thwrekw István. László főherceg élete. Remek képekkel. K (6.—) 1.50
 — József főherceg. Képekkel. K (12.—) 3.—
 Thun Alfonz. Nihilisták. Az orosz forradalmi mozgalmak története. K (3.—) .75
 Toldy Ferenc. Magyarország alaptörvényei a honalapítástól a mai napig. K (2.40) .60
 Betyárok. Történetek az alf. rablólóvilágból. K (2.—) .50
 Ponson. Bolygó hollandi, az átkos hajóskapitány. Regény. K (2.—) .50
 Csehov Antal. A bűn. Orosz regény. K (2.—) .50
 Daudet Alphonse. Tarasconi Tartarin. Humoros regény. K (2.—) .50
 — Sapho. Párisi erkölcsrajz. K (3.—) .75
 — Ifj. Promont és id. Rislér. Regény. K (2.—) .75
 Doyle C. Diletáns detektív. Bűnügyi reg. K (2.—) .50
 — Utolsó probléma és egyéb bünygy elbeszélések. K (2.—) .50
 Doyle C. Sánta kutyája. Bűnügyi regény. K (2.—) .50
 — Vöröshajuk szövetkezete és egyéb bünygyi elbeszélések. K (2.—) .50
 — Külvárosban. Regény. K (2.—) .50
 Farkas Emőd. Dózsa György, a népszabadság vértanuja. K (2.—) .50
 Dumás Sándor ifj. Kaméliás hölgy. Reg. K (2.—) .50
 Feuillet Octave. Egy szegény ifju története. Regény. K (2.—) .50
 Shakespeare W. Antonius és Kleopatra. Szomorujáték. K (2.—) .50
 — Lear király. Szomorujáték. K (2.—) .50
 — Hamlet dán királyfi. Tragédia. K (2.—) .50
 Simon Vilmos. Eleményeim az angol-bur háboruban. K (2.—) .50
 Sólom-Fekete F. dr. A közönség és a részszerű magyar egyházjog elemei. K (4.—) 1.—
 Baróthy-Csánky. Magyarország története miniatúr alakban. K (4.20) .60
 — Bécsi kapituláció 1848—49-ben. K (3.—) .75
 Bonaparte N. Lajos. Napoeoni eszmék. K (2.—) .50
 Budavár ostroma 1849. máju 1—21-ig. K (—40) —.10
 Csengeri Antal. Történelmi tanulmányok. K (4.—) 1.—
 Dembinszky Magyarországon. A vezér hátrahagyott irataiból összeállította: Dancár A. K (4.—) 1.—
 Egressy Ákos. Emlékeim az 1848-49-iki magyar szabadságharcból. K (2.49) .60
 Jancsó Benedek. Román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota. 3. kötet. K (29.—) 7.25
 — Ugyanez 3 diszkötésben. K (40.—) 10.—
 Kerékgyártó Árpád. A műveltség fejlődésének története 889—1301-ig. Diszkötésben. K (12.—) 3.—
 Király Károly. Magyarország pragmatikus története. K (2.—) .50
 Kossuth Lajos. Irataim az emigrációból. Népszerű kiadás, sajtó alá r. Helfi Ignác. Diszkötésben. K (10.—) 2.50
 Marcali Henrik. Magyarország története az Árpádok korában. 1038—1301. Diszkötésben. K (16.—) 4.—
 Montesquien. Rómaiak nagysága és hanyatlása, azok politikája, vallása stb. K (3.20) .80
 Petőfi Sándor. Hóhér kötele. Regény. K (1.20) .30
 Pinkerton. Villámvonaton. Bünygyi regény az amerikai életből. K (2.—) .50
 Provest Marcel. Az énekesnő. Regény. K (1.20) .30
 — Vadrózsa és egyéb elbeszélések. K (1.20) .30
 — Fekete vénus és egyéb elbeszélések. K (1.20) .30
 — Párisi házasság és egyéb elbeszélések. K (1.20) .30
 II. Rákóczy Ferenc a kuruc fejed. élete. K (2.20) .50
 Rózsa Sándor az Alföld réme. K (2.—) .50
 Sienkiewicz II. Polgár és nemes. Regény. K (2.—) .50
 Sobri Józsa a bakonyi rablóvezér élete. K (2.—) .50
 Stevenson L. Öngyilkosok hazája. K (2.—) .50
 Szabadságharci csatorténetek 1848-49-ből. K (2.—) .50
 Tolstoj Lco. Kozákok. Elb. a Kaukaszról. K (2.—) .50
 — Kreutzer Szonáta. Regény. K (2.—) .50
 — Mi a művészet? K (2.—) .50
 Turgenjev Iván. Csodálatos történetek. K (2.—) .50
 Twain Márk. Királyfi és koldusfi. K (2.—) .50
 Verne Gyula. Kin-fu. Egy kínai viszontagságai Kinában. K (2.—) .50
 Wells H. G. A láthatatlan ember. Regény. K (2.—) .50